

UTJECAJ SPECIFIČNIH OBLIKA TURIZMA NA ODRŽIVI RAZVOJ GRADA CRIKVENICE

Fundurulić, Helena

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:599031>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-22**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Helena Fundurulić

**UTJECAJ SPECIFIČNIH OBLIKA TURIZMA NA
ODRŽIVI RAZVOJ GRADA CRIKVENICE**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2021.

Helena Fundurulić

**UTJECAJ SPECIFIČNIH OBLIKA TURIZMA NA ODRŽIVI
RAZVOJ GRADA CRIKVENICE**

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu
Poslovni odjel
Stručni studij ugostiteljstva

Kolegij: Osnove specifičnih oblika turizma

Mentor: dr. sc. Mateja Petračić, v. pred.

Broj indeksa autora: 0248062200

Karlovac, rujan 2021.

SAŽETAK

U radu se obrađuje tema održivog razvoja turizma kao implementaciju načela te njihovu primjenu u turističkoj destinaciji Crikvenice. Crikvenica kao turistička destinacija u sadašnjem razvoju turizma podređena je masovnom turizmu, no njeno strateško pozicioniranje kao buduće turističke destinacije Primorja i Kvarnera okreće se razvoju specifičnih oblika turizma. U radu su analizirani strateški dokumenti i prostorno planska dokumentacija potrebna za daljnji razvoj turizma te analiza resursa koju posjeduje. Analizom stanja tablično i grafički prikazani su aktualni podatci kako bi se uvidjelo u kojoj je fazi razvoj turizma, te snage, prilike, prijetnje i slabosti koje utječu na razvoj daljnjeg turizma.

Ključne riječi: *turizam, turistička destinacija, održivi razvoj, specifični oblici turizma, Crikvenica, razvoj turizma, resursi*

ABSTRACT

The paper deals with the topic of sustainable development of tourism as the implementation of principles and their application in the tourist destination of Crikvenica. Crikvenica as a tourist destination in the current development of tourism is subordinated to mass tourism, but its strategic positioning as a future tourist destination of the Croatian Littoral and Kvarner turns to the development of specific forms of tourism. The paper analyzes the strategic documents and spatial planning documentation required for the further development of tourism and the analysis of the resources it has. The analysis of the situation presents tabular and graphical current data in order to see the stage of development of tourism, and the strengths, opportunities, threats and weaknesses that affect the further development of tourism.

Keywords: *tourism, tourist destination, sustainable development, specific forms of tourism, Crikvenica, tourism development, resources*

SADRŽAJ

<u>1. UVOD</u>	1
<u>1.1 Predmet i cilj rada</u>	1
<u>1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja</u>	1
<u>1.3. Struktura rada</u>	1
<u>2. ODRŽIVI RAZVOJ TURIZMA</u>	2
<u>2.1. Pojam i načela održivog razvoja turizma</u>	2
<u>2.2. Načelo ekološke održivosti</u>	3
<u>2.3. Načelo ekonomske održivosti</u>	4
<u>2.4. Načelo socijalne i kulturne održivosti</u>	4
<u>2.5. Specifični oblici turizma Grada Crikvenice</u>	5
<u>2.6. Utjecaj specifičnih oblika turizma Grada Crikvenice na održivi razvoj</u>	11
<u>3. ANALIZA STRATEŠKIH DOKUMENATA I PROSTORNO PLANSKA DOKUMENTACIJA ZA RAZVOJ TURIZMA GRADA CRIKVENICE</u>	14
<u>4. ANALIZA RESURSA ZA RAZVOJ TURIZMA GRADA CRIKVENICE</u>	17
<u>4.1. Opće značajke</u>	17
<u>4.2. Gospodarske značajke</u>	18
<u>4.3. Osnovna obilježja raspoložive resursne osnove za razvoj turizma</u>	21
<u>4.3.2. Prirodni turistički resursi</u>	21
<u>4.3.3. Antropogeni turistički resursi</u>	23
<u>5. ANALIZA STANJA</u>	31
<u>5.3. Analiza dionika</u>	34
<u>5.3.1 Gospodarski sektor</u>	35
<u>5.3.3 Civilni sektor</u>	39
<u>5.4. SWOT analiza</u>	40
<u>6. ZAKLJUČAK</u>	46
<u>POPIS LITERATURE</u>	47
<u>POPIS ILUSTRACIJA</u>	48

1. UVOD

1.1 Predmet i cilj rada

Predmet završnog rada prikazati je kakvu ulogu imaju specifični oblici turizma na održivi razvoj Grada Crikvenice te koji su specifični oblici zastupljeni u samoj destinaciji. Analiziran su strateški dokumenti koji su potrebni za daljnji razvoj turizma te su prikazani aktualni podaci pomoću kojih možemo analizirati daljnji razvoj turizma u destinaciji. Cilj rada je objasniti koji elementi utječu na rast i razvoj turizma te kako oni djeluju na samu destinaciju.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Podaci za izradu završnog rada prikupljeni su prvenstveno iz stručne i znanstvene literature iz područja turizma te internetskih stranica. Prilikom istraživanja internetskih stranica potrebno je napomenuti da je za analizu korištena strateška i prostorno planska dokumentacija koju j izradila turistička zajednica Grada Crikvenice zajedno sa stručnjacima. Prilikom izrade samog rada korištene su metoda analize, kompilacije, deskripcije i sinteze.

1.3. Struktura rada

Rad se sastoji od ukupno 6 poglavlja. Prvo poglavlje odnosi se na uvod u samu tematiku i posljednje na zaključak cijelog rada. U drugom poglavlju objašnjeno je što je zapravo održivi turizam te koja su njegova načela. Objašnjeni su specifični oblici turizma koji su zastupljeni u destinaciji te kakav utjecaj imaju na održivi razvoj. U trećem poglavlju analizirana je strateška i prostorno planska dokumentacija koja je potrebna za sami razvoj turizma. Četvrto i peto poglavlje rada odnose se resurse kojima raspolaže Grad Crikvenica i na analizu same destinacije. Na kraju samog rada nalazi se popis literature, slika, tablica i grafikona koji su korišteni u radu.

2. ODRŽIVI RAZVOJ TURIZMA

Mnogi stručnjaci i znanstvenici redovito se bave tematikom održivog razvoja turizma te koji su to utjecaji koji doprinose samom razvoju turističke destinacije. U drugom poglavlju održivog razvoja turizma definiran je i objašnjen sami pojam te koja su načela održivog razvoja turizma. Objasnjeno je koji su to specifični oblici koji utječu na rast i razvoj turističke destinacije.

2.1. Pojam i načela održivog razvoja turizma

Pojam održivog razvoja sadržava spoj znanstvenih načela i ljudskih vrijednosti . Kada ljudske aktivnosti počnu djelovati na ekosustave i prirodne procese, tada se počinju primjenjivati različite vrijednosti temeljem kojih se vrednuju koristi i štete. Održivi razvoj poprima društveno značenje i tumači se sukladno različitim interesima društva ili skupina u društvu.¹ Održivi razvoj turizma mogli bismo definirati kao način na koji upravljamo dostupnim resursima u destinaciji uz pomoću kojih se ostvaruju ekonomske, ekološke, kulturne i socijalne potrebe. Održivi razvoj kao takav, dugotrajan je proces u turizmu koji traži konstantno analiziranje i provođenje učinaka te je njime potrebno zadržati prije svega ekološku i socijalnu svijest kako bi domicilno stanovništvo ostalo zaštićeno te kako ne bi došlo do devastiranja prirodnih i kulturnih resursa. U priručniku „Održivi razvoj u deset koraka” održivi razvoj definiran je kao razvoj koji omogućava sadašnjim generacijama da ostvare svoje potrebe a da ne ugroze potrebe budućih generacija. Jednostavnije i jasnije rečeno: ne smijemo trošiti iz svog okruženja brže nego što se okruženje može obnoviti /regenerirati.² Postoje tri sastavnice održivog razvoja turizma- okoliš, društvo i gospodarstvo.

Prilikom primjene održivog razvoja, potrebno je održavati sve tri komponente usklađenima te ih nazivamo stupovima održivog razvoja. Prije svega društvo ovisi o ekološkim resursima te okoliš u potpunosti ima utjecaj na društvo. Osim okoliša, da bi društvo preživjelo potrebno je koristiti ekonomske resurse. Obzirom da sama ekonomija ovisi o društvu, samim time ovisna je i o prirodi, odnosno okolišu. Osim za potrebe rasta i razvoja same turističke destinacije, održivi razvoj koristi se i kao sredstvo pozicioniranja u odnosu na konkurenciju. Pri

¹ Črnjar M., Črnjar K., Menadžment održivog razvoja Ekonomija- ekologija- zaštita okoliša, naklada Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji Sveučilišta u Rijeci Glosa, Rijeka, 2009. g.

² Institut za turizam, ODAZ, Održivi turizam u deset koraka, Zagreb, 2006. g.

unaprjeđenju i radu na održivosti turizma određene destinacije, potrebno je uzeti u obzir da će u budućnosti opstati isključivo turističke destinacije koje će znati upravljati samom destinacijom te koje će se znati obraniti od sve učestalijeg masovnog turizma. Masovni turizam nikada neće moći biti održiv, obzirom da ne mari za ekološke posljedice koje ostavlja.

Slika 1 Održivi razvoj turizma

Izvor: Odraž, <https://www.odraz.hr> (30.04.2021.)

2.2. Načelo ekološke održivosti

Ekološka održivost prvo je i osnovno načelo u razvoju turizma koji podrazumijeva usklađenje s održavanjem svih ekoloških procesa, biološkim različitostima i resursima. Nagli rast stanovništva u posljednjih stotinu godina, jačanje gospodarske aktivnosti čovječanstva, razvoj međunarodne trgovine, te sve veće potrebe čovječanstva za energijom i materijalnim dobrima, imale su, i imat će negativne posljedice na kakvoću okoliša. Ekološki su problemi poprimili dramatične razmjere jer izravno utječu na zdravlje ljudi, a prijete i opstanku života na Zemlji. Štetne ekološko-gospodarske posljedice za okoliš očituju se, ne samo u području onečišćenja i iscrpljivanja prirodnih resursa nužnih za život, već i u području potpunog smanjivanja kakvoće okoliša pojedinih prostora u kojima se ni ekološki, ni ekonomski ne može nastaviti život i gospodarska aktivnost.³

³ Ibidem.

Neki od načina na koji bi se moglo spriječiti daljnje uništenje okoliša su podizanje svijesti stanovnika, te uvođenje nekih novih metoda ili tehnologija kako bi štetnost i posljedice štetnosti bile sve manje.

2.3. Načelo ekonomske održivosti

Načelo ekonomske održivosti također je vrlo bitno. Zato što se financijskim stanjem neke destinacije ili ulaganjem u nju turistička ponuda povećava, a samim time i dobit. Danas u tome pomažu brojni poticaji i EU fondovi, gdje se pokušava unaprijediti i očuvati prirodni resursi tj. Okoliš i naravno kultura. Što nam ukazuje na to da za održivi turizam nije dovoljno samo jedno načelo, u ovom slučaju ekonomsko, nego su potrebna sva tri načela da bi taj sistem funkcionirao i da bi se turizam nastavio razvijati u pozitivnom smjeru.

Ekonomska održivost treba omogućiti ekonomski uspješan razvoj, a korištenje i upravljanje resursima mora osigurati njihovu očuvanost i za buduće generacije.⁴

Ekonomska održivost povezana je sa ostalim načelima održivosti. Sociokulturna održivost ne može biti u funkciji bez ekonomske, a također navedeno vrijedi i za ekološku održivost koja nalaže da se prirodno bogatstvo ekološki vrednuje te da se uključi njegova vrijednost u gospodarski sustav kako bi svi subjekti sudjelovali u troškovima njegove zaštite.

2.4. Načelo socijalne i kulturne održivosti

Ne manje bitno načelo socijalne i kulturne održivosti, smanjuje različitosti kod turista koji putuju u različite destinacije i tamo se upoznaju sa kulturama i običajima lokalnog stanovništva. To je pozitivan učinak jer se turisti i lokalno stanovništvo povezuju i na taj način smanjuju, ako su postojale, negativne predrasude. Za lokalno stanovništvo to je odlična reklama i pozitivna afirmacija te destinacije u cijelom svijetu, jer turist usmenom predajom prenosi svoja iskustva.

Kulturna funkcija turizma ostvaruje se kroz utjecaj receptivnih turističkih zemalja prema inozemnim ili domaćim posjetiteljima, u vidu kulture.⁵

⁴ Čavlek, N. (2011): Turizam: ekonomske osnove i organizacijski sustav, Školska knjiga, Zagreb, str. 419.

⁵ Cicvarić, A. (1990). Ekonomika turizma. Zagreb poduzeće za grafičku djelatnost, Zagreb, str. 50

Ako će sociokulturna interakcija koristiti lokalnom stanovništvu, ali i gostima, onda turističko se turističko kretanje može smatrati pozitivnim. Razmjena među kulturama najvažnija je pretpostavka za otklanjanje razlika među narodima, kao i prevladavanje netolerancije. Jedan od glavnih ciljeva održivog razvoja je da omogući ljudima komunikaciju s drugima koji se nalaze izvan njihovih kultura i zajednica bez usađenih predrasuda koji upravljaju njihovim razmišljanjima i slijede nametnuto mišljenje o drugim kulturama.

2.5. Specifični oblici turizma Grada Crikvenice

Hrvatska kao zemlja prepoznatljiva je po Jadranskoj obali i moru, koji je glavni motiv dolaska turista u lijepu našu. Crikvenica se uz motiv mora, može pohvaliti i bogatim zdravstvenim turizmom čiji početak seže daleko u povijest. Kad se vratimo na sami početak turističkih putovanja, čovjek nije imao pretjerane zahtjeve i nije bilo toliko turističke ponude i potražnje kao danas. No kako je vrijeme prolazilo rasla je čovjekova želja i potreba za nekim novim zanimanjima i atrakcijama. Tako se razvijao i turizam, koliko zbog velike konkurencije, toliko zbog sve većih čovjekovih potreba. Da bi destinacije ostale konkurentne i potrebite, razvili su se novi oblici turizma – specifični oblici turizma.

ZDRAVSTVENI TURIZAM

Grad Crikvenica prepoznatljiv je po svom zdravstvenom turizmu, glavni motiv ovog oblika turizma je – zdravlje. Polovicom 19. stoljeća Crikvenica je postala poznata po svojim klimatsko – lječilišnim motivima. Morska voda, blaga klima, svjež zrak, prirodni ljekoviti činitelji, lječilišna tradicija, ambiciozna zdravstvena ponuda samo su pogodovali razvoju zdravstvenog turizma. Danas u Crikvenici u ponudi imamo:

- Medicinske ustanove
 - Thalassoterapia Crikvenica- specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju, bolesti respiratornih organa i lokomotornog sustava
 - Poliklinika OXY- specijalizirana za baromedicinu
 - Poliklinika Katunar- specijalistički pregledi, laboratorijska i radiološka dijagnostika
 - Poliklinika Terme Selce- specijalizirane terme za fizikalnu i sportsku medicinu, reumatološke bolesti te rehabilitaciju
 - Više manjih stomatoloških ordinacija

- Hotelski wellness centri
 - o Hoteli Mediteran, Kvarner Palace, Crikvenica, Marina, Amabilis, Katarina, Lišanjski, Resort Novi
- Hotelski mikro wellness centri- hoteli Vali, Grand hotel Dramalj, Aparthotel Club Vala, hostel Mali Pariz

U zdravstvenoj djelatnosti, odnosno za potrebe profiliranja Crikveničke Rivijere kao destinacije zdravstvenog turizma izuzetno je bitna Thalassoterapia, najpoznatija specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju, koja pruža usluge fizikalne medicine i rehabilitacije, rehabilitacije dišnih organa, dermatološku rehabilitaciju, specijalističke preglede i dijagnostiku, zdravstvene programe kao što su fizioterapijski program za osteoporozu i slično. Osim navedene ponude koju Crikvenica ima kroz zdravstveni turizam, prema strateškoj dokumentaciji za razvoj turizma možemo uvidjeti kako se uvelike radi na programu „Rivijera zdravlja“ odnosno proširenju i poboljšanju ponude za ovu vrstu turizma. U području unaprjeđenja iskustva, za cilj je postavljeno jačanje specijalističke turističke ponude. Povrh navedenog, ovim se Programom specifično obuhvaćaju daljnja poželjna obilježja zdravstveno-turističkih destinacija:

- Uspostavljanje Registra kvalitete prirodnih ljekovitih činitelja Crikveničko- vinodolske rivijere radi sustavnog, znanstveno utemeljenog praćenja i dokumentiranja podataka o svojstvima klime, mora, zraka i bioraznolikosti;
- Uspostavljanje destinacijskih 'zelenih standarda', obuhvaćajući upravljanje otpadom, pročišćavanje otpadnih voda i sekundarno korištenje vode, energetska učinkovitost, 'zeleni praksu' u turističkim i u javnim objektima, promet i sl.
- Unaprjeđenje kvalitete boravka za osobe s invaliditetom, uključujući unaprjeđenje dostupnosti sadržaja i informacija;
- Kontinuiran rad na unaprjeđenju u hitnim slučajevima lako dostupne opće medicinske skrbi u destinaciji i regiji, uključujući za strane državljane;
- Daljnji rad na unaprjeđenju ugleda destinacije kao 'Rivijera zdravlja', uključivo i kroz daljnje jačanje relevantnosti CIHT-a, članstva u udruženjima i sl. ⁶

SPORTSKO- REKREACIJSKI TURIZAM

⁶ Strategija razvoja turizma Crikveničko vinodolske rivijere 2019.-2029., str. 49

Sportsko- rekreacijski turizam jedan je od najbrže rastućih specifičnih oblika turizma. Sve više turista zainteresirano je za sportske aktivnosti tijekom njihovog boravka u određenoj destinaciji, te je nebitno da li je njihov primarni cilj zapravo neka druga vrsta turizma. Zainteresiranost za sportske aktivnosti ovisi o osobinama samog turista te željama, obzirom da postoji vrlo velik broj sportova, sportskih događaja te samih aktivnosti. Izuzetno povoljna klima te sportska infrastruktura omogućili su da Crikvenica razvija sportski turizam unutar, ali i van sezone.

Sportski objekti:

- Sportske dvorane – Gradska dvorana Crikvenica; više školskih dvorana
- Nogometna igrališta – Gradski stadion Crikvenica, tereni u Novom i Triblju
- Plivalište – Gradsko plivalište Crikvenica (na otvorenom, u moru)
- Ronilački centri – 4 centra (3 u Gradu Crikvenica, 1 u Gradu Novi Vinodolski), ponuda najma opreme, organizacije zarona, snorkling-a, izleta, škola ronjenja
- Tenis- najam terena u sklopu hotela/TN Kačjak, Omorika, Kvarner Palace, Vila Anda, Novi Resort, Hotel Lišanjski - Bočališta – u svim mjestima
- Uzletišta za paragliding i uzletišta za zmajarenje – iznad Triblja (768 m), velik broj letivih dana, dobra visinska razlika, greben dug oko 20 km, pogled na more i brda, dobar cestovni pristup, ponuda tandem letova
- Adrenalin park – Crikvenica, ponuda sportskog penjanja, paintball, cageball,
- Ribolov – 6 ribolovnih društava, ponuda ribolova na moru, ponuda na Tribaljskom jezeru gdje su uređene 24 ribolovne pozicije uz jezero
- Lov- 2 državna lovišta, 6 lovačkih društava, lovi se medvjed, srna, jelen, divlja svinja

Prema istraživanju turističke zajednice grada Crikvenice od sportsko- rekreacijskih aktivnosti najviše gostiju pješaci (22%), slijedi tenis (16%), sportovi na vodi (16%), ronjenje (6%), avanturistički sportovi (6%), vožnja biciklom (6%), planinarenje (3%) i ribolov (2%). Također, prema strategiji razvoja turizma Crikveničko- vinodolske rivijere planirana je i izgradnja zatvorenog bazena u Crikvenici kao i još jedne sportske dvorane čime bi povećali sportsko- rekreacijsku ponudu.

KULTURNI TURIZAM

Prema definiciji, kulturni turizam je specifični oblik turizma koji obuhvaća posjete turista izvan njihovog stalnog mjesta boravka koji su motivirani interesom za kulturom. Kultura samim time obuhvaća povijest, umjetnost, naslijeđe ili stil života ljudi na određenom području.

Arheološka baština:

- Prapovijesna nalazišta – gradinska naselja Gračišće, Sopalj, Obla, Drenin, Sv. Juraj, Osap; Tumuli Vela Stražnica, Stolnić
- Antička nalazišta – Uvala Lokvišće u Jadranovu, utvrđen stambeni sklop, služio za nadzor plovidbe kanalom između kopna i otoka Krka; 'Ad Turres' u Crikvenici, radionica keramike, uključujući amfore tipa 'Crikvenica'; Otočić Sv. Marin u Novom Vinodolskom, u temeljima crkvice pronađen rimski natpis (4. st.)
- Starohrvatska groblja Vinodola – Veli dol, Tribalj, Stranče, Bribir, bogati nalazi srednjovjekovnog nakita i uporabnih predmeta iz nekropole Stranče čuvaju se u Pomorskom i povijesnom muzeju u Rijeci
- Kašteli i fortifikacije – kasnoantičke i srednjovjekovne utvrde Badanj i Lopar;
- Frankopanski kašteli Drivenik, Grijane, Bribir, Novi Vinodolski i Ledenice; Ledenice su jedini srednjovjekovni grad na području Vinodola sačuvan u cijelosti
- Kulturno-povijesna cjelina Kotor – smatra se 'starom Crikvenicom', veliko naselje sa župnom i 5 manjih crkava, uništeno u požaru 1776. i napušteno

Kultura života i rada:

- Vinodolski zakon- najstariji hrvatski zapis običajnog prava
- Sakralna baština- sakralni objekti Vinodola sa sakralnim zbirka
- Primorska ruralna arhitektura- kuća Belobrajčić, kuća Joze Lončarića, kuće u cijelom Vinodolu
- Ladanjska arhitektura- hoteli, vile
- Vojna arhitektura 1. i 2. svjetskog rata
- Poljoprivredna tradicija- toševi u priobalju, suhozidi
- Karneval- seljački običaji, igranje Novljarskog kola, Crikvenička maškarna povorka
- Gastronomija- lokalna jela

Povijesne ličnosti:

- Obitelj Frankopan
- Juraj Julije Klović

- Obitelj Mažuranić
- Josip Pančić
- Antun Barac
- Zvonko Car

Kulturne ustanove:

- Kućica od ribari, Jadranovo- nasljeđe vezano uz ribarstvo
- Muzej Grada Crikvenice
- Gradska galerija Crikvenica
- Memorijalni atelje Zvonka Cara
- Kuća Klović Narodna čitaonica i knjižnica
- Narodni muzej i galerija
- Gradska galerija Turnec
- Hrvatski institut za ljudska prava⁷

MANIFESTACIJSKI TURIZAM

Manifestacijski turizam postao je jedan od najatraktivnijih, specifičnih oblika turizma te je svake godine sve popularniji obzirom da sve više ljudi ima želju sudjelovati u raznim događajima. Manifestacije, omogućavaju turistima bogat izbor zabave, kulturnih zbivanja, obilazaka, događaja i slično. Osim što manifestacijski turizam uvelike doprinosi ekonomskoj slici same destinacije, bitan je i sa društvenog i kulturnog aspekta. U Crikvenici se održi otprilike tristo četrdeset manifestacija godišnje. Osim u sezoni, organizatori su se pobrinuli da se održava sve više događaja izvan sezone. Iako se organizira sve veći broj manifestacija, Crikvenica je bogata onima koje se održavaju tradicionalno već dugi niz godina. Većinom su to manifestacije zabavnog karaktera, koje prije svega okupljaju lokalno stanovništvo, ali i sve posjetitelje koji dolaze na Rivijeru.

Najpoznatije manifestacije:

- Karneval
- Tour of Croatia- međunarodna etapna biciklistička utrka
- Plivački maraton
- Adria Advent maraton

⁷ Strategija razvoja turizma Crikveničko vinodolske rivijere 2019.-2029., str. 9

- CIHT konferencija
- Ribarski tjedan- tradicionalno se održava u lipnju kada posjetitelji mogu isprobati tradicionalna jela od plave ribe koje pripremaju lokalni ugostitelji
- Sretno Selce- promocija mjesta Selce kroz zabavu, pjesmu, ples, izvorne gastro specijalitete
- Ružica Vinodola- fešta nadahnuta vinodolskom prošlošću.
- Adventska i novogodišnja slavlja (Advent Crikvenica, Advent va Bribir, Zdravica Novo)

NAUTIČKI TURIZAM

Nautički turizam specifični je oblik turizma koji prvenstveno obilježava kretanja turista plovilima po moru ili rijekama te njihova pristaništa u lukama i marinama. Nautički turizam smatra se kao jedan od ekonomski najisplativijih vrsta turizma obzirom na prihode koji se ostvaruju. Crikvenica je od 3.-11. mjeseca poznata po krstarenjima malim brodovima te jahtingu obzirom da u Crikvenici i Selcu ima 60 vezova, u Jadranovom 70 te u Povilama 20. Obzirom da nautički turizam još uvijek nije u tolikoj mjeri zastupljen na Crikveničkoj Rivijeri, prema Strategiji razvoja turizma do 2029. godine, planirana je gradnja marine u samom središtu naselja, neposredno uz gradsku luku te je predviđen kapacitet od 200 vezova, pozicionirana na najvišoj razini kvalitete od 5 sidara.

EKOLOŠKI TURIZAM

Ekološki turizam možemo definirati kao specifičnu vrstu turizma u kojoj su turisti prije svega izuzetno osviješteni te podupiru zaštitu okoliša i prirode na samoj destinaciji u koju su doli te domicilno stanovništvo. Područje Rivijere izuzetno je bogato krajolikom, zaštićenom prirodnom baštinom te biljnim i životinjskim svijetom.

Zaštićena prirodna baština:

- NATURA 2000 – obuhvaća dijelove Vinodolske općine, šumsko zaleđe i područje Žrnovnice u Gradu Novi Vinodolski
- Strogi rezervat Bijele i Samarske stijene – jedinstven stjenovit krški reljef
- Posebni rezervati – Kolovratske stijene (krški reljef), Tomišina, Bukova i Vodna Draga, padine Velog vrha (šumovite doline)

- Značajni krajobraz Vinodola – stjenovit i šumovit pejzaž Vinodolske doline
- Jama Vrtare male – duboka oko 30 m, pronađeni fosilni ostaci
- Spomenik prirode Guljanov dolac – 2 hrasta medunca, stari 350-400 godina

Flora i fauna:

- Flora: karakteristična submediteranska flora, prevladavaju zajednice hrasta medunca, bijelog graba i bukve; travnate livade naročito u zaleđu
- Fauna: prisutne zaštićene vrste uključuju surog orla, sovu ušaru, leptire plavac i apolon; u zaleđu stalna prisutnost mrkog medvjeda, vuka, risa, divljih konja⁸

2.6. Utjecaj specifičnih oblika turizma Grada Crikvenice na održivi razvoj

Održivi razvoj je koncept koji pokazuje kako se primjenjuju načela održivosti na turističke aktivnosti. Pojam održivog razvoja sadržava spoj znanstvenih načela i ljudskih vrijednosti. Iako sami održivi razvoj nije oblik turizma, postoje određene vrste specifičnih turizma koje poštuju određena načela te se razvijaju u skladu s zaštitom okoliša. Početkom 90-tih godina 20. stoljeća, za razvoj turizma bilo je najvažnije na koji način ostvariti što veće prihode te se nije primjenjivalo ekonomsko načelo. Danas, turisti postaju sve zahtjevniji jer su prije svega neovisni,iskusni, traže vrijednost za novac te je tehnologija puno naprednija. Upravo iz ovih razloga bitna je kvaliteta, odgovornost te ekološka prihvatljivost. Za održivi razvoj važno je razvijanje specifičnih oblika turizma koji se temelje na prirodnoj, društveno-humanističkoj i ekonomskoj ravnoteži koji mora biti prihvatljiv prije svega za lokalno stanovništvo, ali i globalno. Razvijanje određenih specifičnih oblika turizma tako trebaju imati razvojni scenarij koji je prihvatljiv održivom razvoju, odnosno disperziji turističkog prometa i smanjenju sezonalnosti. Najzastupljeniji specifični oblici turizma su zdravstveni, sportsko-rekreacijski, kulturni, manifestacijski, nautički i ekološki turizam. Za turističku valorizaciju Crikveničke Rivijere može se reći da je u okvirima održivog razvoja turizma obzirom na specifične oblike turizma koji su zastupljeni u samoj destinaciji. U prilog navedenome ide i činjenica da je Rivijera podijeljena na manje prostorne jedinice i lokalitete. Najbitnije smjernice za dugoročno održivi razvoj su:

- sposobnost pružanja zadovoljstva i iskustva/doživljaja za pamćenje
- sposobnost stalnog privlačenja posjetitelja

⁸ Ibidem

- sposobnost povećanja turističkih prihoda
- profitabilnost
- osiguravanje kvalitete života za lokalno stanovništvo
- očuvanje prirodnog okoliša i svih ostalih resursa

Razina turističke valorizacije zdravstvenog turizma je srednje kvalitete te samim time glavni motiv razvoja ove vrste je sposobnost pružanja zadovoljstva potrebitima kao i kvalitetna usluga. Medicinske usluge prilagođene su turistima, nude bazične usluge te je Crikvenica poznata na domaćem tržištu kao lječilišno mjesto. Ponuda sportsko- rekreacijskog turizma također je prepoznatljivija lokalnom stanovništvu, ponuda ronjenja, tenisa i adrenalinskih sportova prilagođena je potrebama turističke potražnje, ali još uvijek u skladu s održivim razvojem. Kulturni turizam vrsta je turizma koja je najviše okrenuta održivom razvoju te prije svega očuvanju kulturne baštine pa je iz tog razloga turistička valorizacija na relativno niskoj razini. Djelomično je izvedena turistička signalizacija i interpretacija pojedinih lokaliteta te su sakralni objekti otvoreni samo za vrijeme određenih događaja ili uz najavu te se tako radi na očuvanju baštine. Manifestacijski turizam teško je uključiti u održivi razvoj obzirom da su manifestacije okupljališta velikog broja ljudi te izvor velikih zarada. Crikvenica ima velik broj manifestacija godišnje, ali još uvijek nedovoljan da bi se iz njega proizveo masivni turizam te među manifestacijama koje se održavaju nema onih koje bi motivirale dolazak turista na Rivijeru te se tu ne stvara jak imidž. Nautički turizam sam po sebi nije i ne može biti održivog razvoja obzirom na njegovo djelovanje. Za sada se nautički turizam u Hrvatskoj razvija polako, te nije ugrozio dosadašnji razvoj turizma u Hrvatskoj. To dokazuje istraživanje koje je provedeno pod nazivom Stavovi i potrošnja nautičara u Hrvatskoj, TOMAS, Nautika 2004., gdje su nautičari ocjenjivali prostorne i ekološke elemente. Ljepotu krajolika, ekološku očuvanost obale, čistoću mora i čistoću mjesta nautičari su ocijenili među najboljima na Sredozemlju. Obzirom da Crikvenica još uvijek nema marinu te je za nju izrađen tek projekt koji je ekološki prihvatljiv, ne možemo govoriti o utjecaju na održivi razvoj, ali sama izgradnja i razvoj ovise i o budućim globalnim kretanjima, načelima održivog razvoja te brzini širenja masovnog turizma. Ekološki turizam specifičan je oblik turizma koji mnogi često mijenjaju s održivim razvojem, obzirom da je jedna od vrsta koja poštuje sva načela održivog razvoja te koja s održivim razvojem posjeduje iste karakteristike te rješenja za razvoj. Cjelokupan prostor Rivijere je neravnomjerno turistički opremljen i valoriziran, od visoko saturirane obale do sporadično i čak rijetko turistički korištenog zaleđa. Obzirom na zaštićenu, kulturnu baštinu u Crikvenici, sustavi cesta, ruta, staza i šetnica su razvedeni i uređeni. Djelomično je izvedena turistička signalizacija i interpretacija te je zbog toga niska razina turističkog korištenja zelenog zaleđa. Sve vrste

specifičnih oblika turizma na Crikveničkoj rivijeri imaju dobar utjecaj na održivi razvoj te poštuju sva načela. Gledajući u budućnost, Rivijera još uvijek ima vrlo povoljne predispozicije za nastavak održivog razvoja, obzirom da su svi specifični oblici turizma prije svega okrenuti lokalnom stanovništvu, a jedan od načina na koji bi se moglo utjecati na održivost je prije svega podizanje svijesti stanovnika te će se samim time pozitivno utjecati na daljnje razvijanje turizma.

3. ANALIZA STRATEŠKIH DOKUMENATA I PROSTORNO PLANSKA DOKUMENTACIJA ZA RAZVOJ TURIZMA GRADA CRIKVENICE

Prilikom izrade završnog rada proučavane su strategije i strateški planovi kao temeljna dokumentacija za daljnji razvoj turizma, a to su:

1. Strategija razvoja turizma Crikveničko- Vinodolske rivijere 2019.- 2029.

Osim navedenih strateških planova, proučavane su i studije bitne za održivi razvoj i specifični oblik turizma koji je najbitniji za Grad Crikvenicu- zdravstveni turizam:

1. Studija održivosti razvoja turizma i prihvatnog kapaciteta Grada Crikvenice s akcijskim planom (lipanj, 2020.)
2. Grad Crikvenica- gradska slika zdravlja i gradski plan za zdravlje (2004.)

Strategija razvoja turizma Crikveničko- Vinodolske rivijere 2019.- 2029.

Strategija razvoja turizma Crikveničko- Vinodolske rivijere 2019.- 2029. godine, dugogodišnji je rad ujedinjenja Grada Crikvenice, Vinodolske općine i Grada Novog Vinodolskog te njihovih turističkih zajednica i drugih institucija gospodarskog, javnog i civilnog sektora. Strategija obuhvaća tri tematske cjeline: analiza stanja, viziju, ciljeve i koncepciju razvoja turizma te implementacijske aktivnosti. U skladu s vizijom koja kao ključne odrednice ima orijentaciju na održivost turističkih praksi i poštivanje rasta do granica nosivosti kapaciteta prostora, postanak globalno konkurentne destinacije na diferenciranoj paleti proizvoda, pozicioniranje najbolje jadranske rivijere aktivnog i zdravog odmora visoke razine vrijednosti, izrađena je strategija postavljenih ciljeva. Kako bi se ostvario glavni cilj, odnosno izgradnja konkurentne, održive, cjelogodišnje i međunarodno prepoznate rivijere rekreacije i zdravlja s bogatom ponudom sadržajnih turističkih iskustava, potrebno je provesti međusobno povezane strateške ciljeve:

- Unapređenje kvalitete- stvaranje nove turističke ponude kroz rast smještajnih kapaciteta
- Produljenje sezone- povećanje iskorištenosti dostupnih smještajnih kapaciteta

- Podizanje tržišne prepoznatljivosti- unaprjeđenje komunikacije Rivijere s ciljanim tržištem

Obzirom na viziju i zadane ciljeve, izrađen je akcijski plan sa 12 programa koje je potrebno implementirati kako bi se ostvarili navedeni ciljevi, a to su:

1. Unaprjeđenje uređenja plaža- uspostavljanje i uređenje sustava tematiziranih plaža
2. Unaprjeđenje uređenja pješačke obalne šetnice- uspostava i dizajniranje šetnice duž cijele Rivijere
3. Rivijera rekreacije- proširenje sportsko- rekreacijske ponude
4. Rivijera zdravlja- proširenje zdravstveno- turističke ponude
5. Turistička valorizacija agro- zona i OPG-ova- organiziranje turističkih sadržaja i iskustva u novim poljoprivrednim zonama
6. Razvoj multifunkcionalnog tematskog zabavnog parka- stvaranje novog turističkog proizvoda
7. Interpretacija prostora- podizanje atraktivnosti destinacije
8. Unaprjeđenje gastronomske ponude- širenje gastronomske ponude
9. Unaprjeđenje i specijalizacija smještajne ponude- proširenje smještajnih kapaciteta te poboljšanje kvalitete
10. Turistički nosivi kapacitet Crikveničko- vinodolske rivijere- usklađivanje turističke ponude s kapacitetima
11. Razvoj ljudskih potencijala- unaprjeđenje ljudskih potencijala u turističkom sektoru
12. Razvoj destinacijskog upravljanja- uspostava učinkovitog upravljanja na rivijeri

VAŽEĆA PROSTORNO-PLANSKA DOKUMENTACIJA (26.02.2020.)

- Prostorni plan uređenja grada Crikvenice – PPUG
- Detaljni planovi uređenja – DPU: (Poliklinika Terme Selce, hotel Miramare, zone Thalassotherapia, zona ugostiteljsko-turističke namjene u Dramlju.)
- Urbanistički planovi uređenja – UPU: (Selce – Matkino, Crikvenica sjever – Hrusta,
- Crikvenica centar, Dramalj, Jadranovo centar zone ugostiteljsko-turističke namjene Nazor-Antić, Tončićevo, Miramare, Selce, Uvala Slana (Selce), Duga, groblje Crikvenica – Zoričići, Omorika (Dramalj/Crikvenica)

Prostorni plan uređenja Grada Crikvenice – PPUG (2007) utvrđuje uvjete uređenja područja Grada Crikvenice, određuje svrhovito korištenje, namjenu i oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, te određuje zaštitu okoliša, zaštitu osobito vrijednih dijelova prirode te zaštitu graditeljske baštine

Prema gore navedenim dokumentima nižeg reda važnosti, posebice iz Prostornog plana uređenja Grada Crikvenice izvlače se sljedeće smjernice potrebne za daljnji razvoj destinacije:

- Stimulirati pretvaranje privatnog smještaja u obiteljske i butique hotele
- Mjerama ekonomske politike eliminirati “crno tržište”, posebno politikom oporezivanja,
- Poboljšanje stručne razine prodavačkog i menedžerskog osoblja radi racionalizacije trgovinskog poslovanja i kvalitetnije usluge,
- Modernizacija i proširenje trgovinske mreže i njene tehničke opremljenosti radi poboljšanja kvalitete usluživanja i obogaćivanja robnog asortimana,
- Formiranje etno zone koja bi obuhvatila područje od Dramlja do Selca s lokalitetom Kotor
- U predškolskom obrazovanju treba modernizirati i racionalizirati postojeće kapacitete (dječji vrtić u Crikvenici s područnim jedinicama u Selcu, Dramlju i Jadranovu)
- Osiguranje kvalitetnije medicinske opreme i omogućavanje bolje zdravstvene zaštite turista
- U djelatnosti socijalne skrbi planira se izgradnja Doma za starije i nemoćne osobe
- Nerazvrstane prometnice treba privesti funkciji sistematskim planom rekonstrukcija
- Osigurati potreban broj parkirališnih i garažnih mjesta
- Izgradnja vodospreme VS Kloštar, za potrebe opskrbe istočnog dijela Jadranova, - proširenje postojeće vodoopskrbne mreže sa pripadajućim objektima (i Dramalj)
- U sustavu odvodnje predviđa se izgradnja dodatnih sustava odvodnje
- Trajni monitoring rada uređaja i podmorskog ispusta Crikvenica

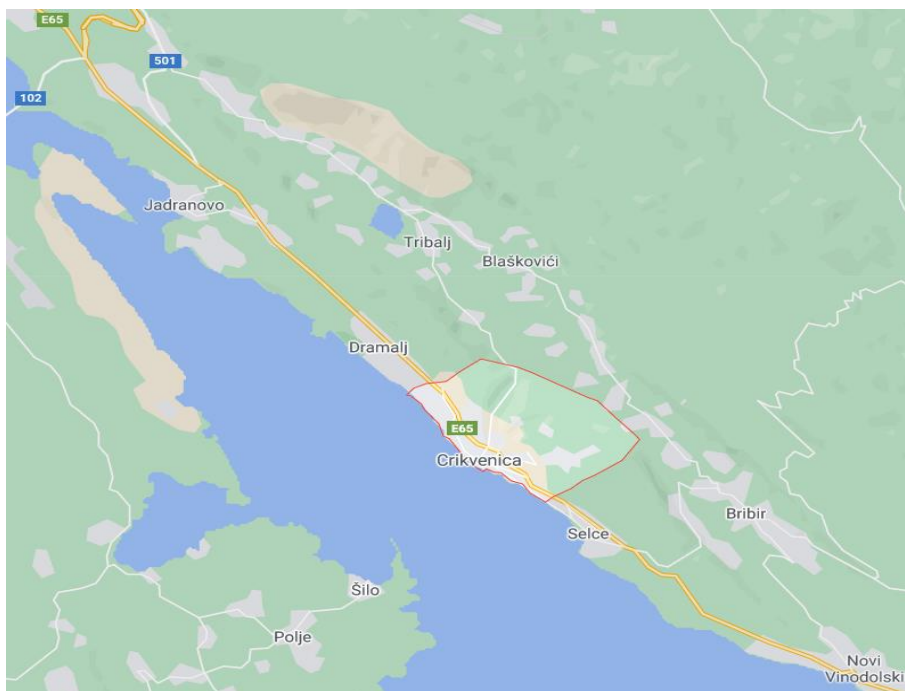
4. ANALIZA RESURSA ZA RAZVOJ TURIZMA GRADA CRIKVENICE

Grad Crikvenica ima izuzetno povoljan geografski položaj i u blizini je većih turističko emitivnih tržišta. Orijentirana je prema gradu Rijeci koji je središte Primorsko- goranske županije. Iako se smjestila u Kvarnersko zaljevu, grad Crikvenica administrativno i sama pripada Primorsko- goranskoj županiji. Također, dobro je prometno povezana s ostatkom Hrvatske. Sami grad čine četiri naselja- Selce, Dramalj, Jadranovo i Crikvenica. Crikvenička rivijera odlikuje se prirodnim turističkim resursima i atraktivnostima, odnosno ljekovitim svojstvima klime, čistoćom mora, zraka te velikim brojem plaža. Osim prirodnim resursima, Crikvenica je bogata i antropogenim resursima između kojih je i međunarodno relevantna kulturno- povijesna baština. Raspolaze kvalitetnim prostorom planiranim za turistički razvoj, rekreaciju i zabavu te izuzetno značajan udio hotelskog i obiteljskog smještaja na razini kvalitativne razine 4*, kao i raznoliku sportsko- rekreacijsku infrastrukturu.

4.1. Opće značajke

Grad Crikvenica smještena je u sustavu primorsko- goranske županije te se nalazi u njenom priobalnom dijelu. Graniči s područjima grada Kraljevice i općinom Vinodolskim na sjeveru, južno s područjem grada Novi Vinodolski, a u akvatoriju Kvarnerskog zaljeva s općinama Omišalj, Dobrinj i Vrbnik. Područje grada obuhvaća četiri naselja- Selce, Dramalj, Jadranovo i Crikvenicu. Ukupnu površinu grada Crikvenice od 57,90 m² čine kopnena površina od 29, 98 m² (0,84% ukupne površine Primorsko- goranske županije) sa 27, 92 m² površine u akvatoriju Vinodolskog kanala. Crikvenica je odlično prometno povezana s ostatkom Hrvatske, ali i Europe. Nalazi se u neposrednoj blizini najvažnijih autocesta A7 i A6 preko kojih je povezana s autocestama A2 i A4 koje čine europski sustav brzih cesta. Osim cestovnog puta, do Crikvenice se može doći zračnim i morskim putem. Crikvenica posjeduje gradsku luku u kojoj se nalazi vez za brodove, a kroz cijelu rivijeru nalaze se manje lučice za plovila. Za zračni promet još uvijek nema mogućnosti za uvođenje direktnih linija, ali se na udaljenosti od 20 km nalazi Zračna luka Rijeka (na otoku Krku) koja je operativna tijekom cijene godine. Pored sezonskih, međunarodnih letova mogući su i letovi u domaćem zračnom prometu koje obavlja Trade Air za Osijek, Split i Dubrovnik.

Slika 2 Crikvenica

Izvor: Google maps, <https://www.google.hr/maps/> (30.04.2021.)

4.2. Gospodarske značajke

Gospodarstvo je ljudska djelatnost koja se sastoji od tri osnovna čimbenika: proizvodnje, potrošnje i razmjene te ga dijelimo na četiri osnovne djelatnosti: primarne, sekundarne, tercijarne i kvartalne.

U skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 147/14 i 123/177; u daljnjem tekstu Zakon), Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije provodi postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne samouprave u Republici Hrvatskoj prema indeksu razvijenosti. Indeks razvijenosti grada Crikvenice je 109.121 što je kao jedinicu lokalne samouprave stavlja na 45. mjesto u Republici Hrvatskoj.⁹

U skladu s Uredbom o indeksu razvijenosti (NN 131/2017), za izračun indeksa razvijenosti koriste se sljedeći pokazatelji:

⁹ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, <https://razvoj.gov.hr/o-ministarstvu/regionalni-razvoj/indeks-razvijenosti/112> (30.04.2021.)

1. Prosječni dohodak po stanovniku
2. Prosječni izvorni prihodi po stanovniku
3. Prosječna stopa nezaposlenosti
4. Opće kretanje stanovništva
5. Stupanj obrazovanosti stanovništva
6. Indeks starenja¹⁰

Najznačajnije djelatnosti koje se obavljaju u gradu Crikvenici po sektorima su:

1. Primarni sektor: poljoprivredna, šumarstvo i ribarstvo
2. Sekundarni sektor: građevinarstvo, prerađivačka industrija
3. Tercijarni sektor: turizam, trgovina i ugostiteljstvo, financijske usluge, uslužno zanatstvo
4. Kvaralni sektor: usluge javnih službi (policija, sudstvo, školstvo, zdravstvo, znanost, kultura)

Stupanj razvijenosti koji je grad Crikvenica dostigla u najvećoj je mjeri odraz važnosti turizma kao glavnog indikatora gospodarske aktivnosti. Najveću važnost tome doprinijeli su poduzetnici koji su uključeni u djelatnosti pružanja usluga smještaja, posluživanja hrane i piće te općenito uslužnim djelatnostima. Zbog iniciranja razvoja grada Crikvenice uvedene su mjere za poticanje: ribarstva, poljoprivrede i poduzetnika. U Crikvenici je prijavljeno sve ukupno 720 gospodarskih subjekata, od toga 336 subjekata u djelatnosti usluga, 204 subjekata u djelatnostima građevinarstva, prijevoza i skladištenja, 143 subjekta u djelatnostima trgovine na malo i veliko te 37 subjekata u djelatnostima industrije.

¹⁰Ibidem

Tablica 1 Broj poduzetnika po djelatnostima

Najznačajnije djelatnosti	Broj poduzetnika
smještaj i ugostiteljstvo	92
trgovina	143
građevinarstvo	46

Izvor: Ekonomski profil grada Crikvenice, <https://www.crikvenica.hr/> (02.05.2021.)

Iz prethodne tablice evidentirano je kako se 32,7% poduzetnika bavi djelatnošću pružanja usluga smještaja te ugostiteljstvom, 50,8% poduzetnika bavi se djelatnošću trgovine na malo i veliko te 16,3% bavi se građevinarstvom. Obzirom na broj gospodarskih subjekata te na broj poduzetnika koji djeluju na području Grada Crikvenice, u sljedećoj tablici evidentiran je broj zaposlenih po granama gospodarstva.

Tablica 2 Broj zaposlenih po granama gospodarstva

Grane gospodarstva s najviše zaposlenih	Broj zaposlenih
smještaj i ugostiteljstvo	642
građevina	205
trgovina	156
opskrba vodom	155
prerađivačka industrija	109

Izvor: Izvor: Ekonomski profil grada Crikvenice, <https://www.crikvenica.hr/> (02.05.2021.)

U tablici su prikazani podaci o zaposlenosti u pojedinim granama gospodarstva. Najveći broj zaposlenosti broji djelatnost pružanja usluga smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića s 642 zaposlenika, zatim slijede djelatnost građevinarstva, trgovine, opskrbe vodom te najmanji broj zaposlenih s 109 zaposlenika u djelatnosti prerađivačke industrije.

4.3. Osnovna obilježja raspoložive resursne osnove za razvoj turizma

Turizam je skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja u odrađenoj destinaciji, a kako bi se turisti odlučili za boravak u određenu destinaciju on prije svega mora biti atraktivan kako bi privukao njihovu pažnju. Turistički resursi koje posjeduje destinacija moraju imati izrazito visok stupanj privlačnosti kako bi privukli željene segmente turističke potražnje. Turističke resurse dijelimo na prirodne i antropogene te se iz njih izdvajaju oni koji su pogodni za komercijalno korištenje.

Značajni čimbenici atraktivne turističke ponude u Gradu Crikvenici:

- Povoljna klima i insolacija
- Izvrsna kvakoća mora
- Prirodne atrakcije
- Proglašena je klimatskim lječilištem 1906. godine
- Bogatstvo kulturno- povijesne baštine

Najznačajniji čimbenici receptivne turističke ponude:

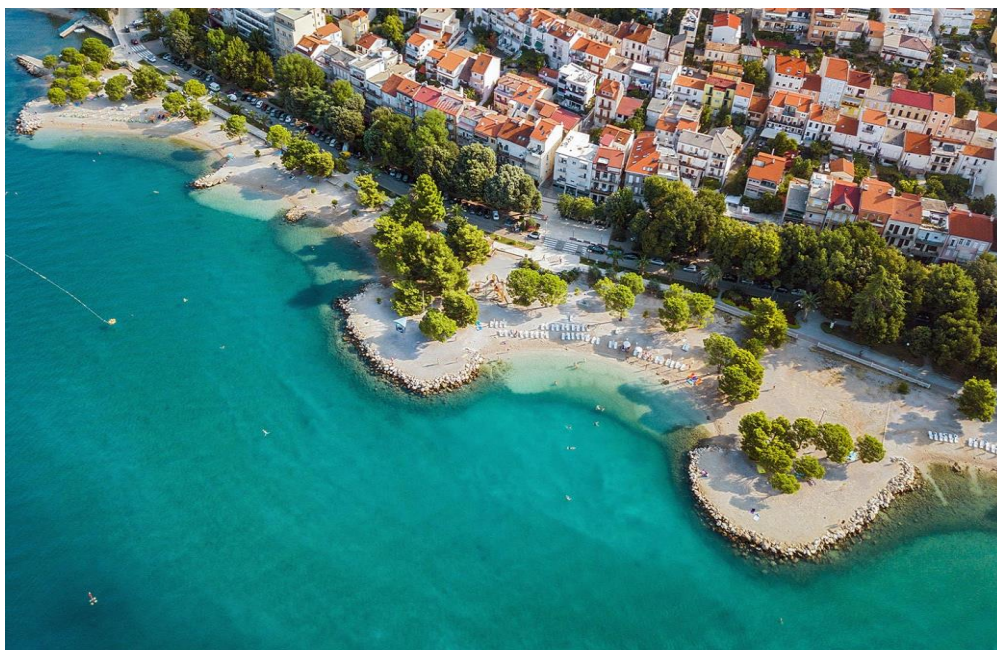
- Luka „Crikvenica“
- Hoteli „Kvarner palace“ i „Kaštel“
- Medicinski centar „Thalassotherapia Crikvenica“
- Terme Selce

4.3.2. Prirodni turistički resursi

Prirodni turistički resursi su sva dobra koja su nastala bez čovjekovog utjecaja te koja posjeduju stupanj atraktivnosti i privlačnosti kako bi se mogla turistički valorizirati. Dijelimo ih na: klimatske, geomorfološke, hidrogeografske, biogeografske i pejzažne.

Područje Grada Crikvenice ima izuzetno povoljan geografski smještaj te je zaštićena od jačih vjetrova zbog čega ima blagu mediteransku klimu. Klimu karakteriziraju vruća, suha ljeta i prohladne, vlažne zime, ali uglavnom bez snijega. Prosječna godišnja temperatura zraka iznosi 14,2 °C, dok je u ljetnim mjesecima prosječna temperatura zraka 23,6 °C. Uz pogodnu temperaturu zraka, Crikvenica pogoduje i velikim brojem sunčanih sati, godišnje otprilike 2500. Obzirom na povoljnu klimu za koju razne studije dokazuju da djeluju opuštajuće, iskoristi su ovaj prirodni resurs za primjenu klimatoterapije i talasoterapije prilikom kojih se primjenjuju prirodna ljekovita svojstva morskog zraka, klime i morske vode. Osim navedenog, Crikvenica obiluje i velikim brojem planinarskih staza i šetnica za pješake kao što su Balustrada, Staza Rimljana, Staza valova, Staza degenije, te Ljubavna cestica- 8 kilometara duga šetnica na Rivijeri Crikvenice koja je dio nagrađivanog projekta „Zaljubite se u Crikvenicu“, u neposrednoj blizini gradskog urbanog središta. Osim šetnica i staza, Crikvenica posjeduje velik broj plaža. Crikvenica se protežene na 28 kilometara obalnog pojasa te posjeduje izvrsnu kvakoću mora kojoj je površina 2792 ha dubine do 40 m te prosječne temperature mora od 27 °C. Crikvenica posjeduje 31 plažu, te su Gradsko kupalište i Bazeni Katarina nagrađene Plavom zastavom- , međunarodnim priznanje ekološkog programa zaštite mora i priobalja koju dodjeljuje Zaklada za odgoj i obrazovanje za okoliš. Uz navedene klimatske i hidrografske resurse, Crikvenica je bogata i geomorfološkim, biogeografskim i pejzažnim resursima. U Crikvenici se obrađuje svega 1,7 % površine lokalne samouprave. Vrijedna obrađiva tla nalaze se na rubu Vinodolske drage P2 kategorije- radi se o antropogenom tlu koje je podzidano od strane čovjeka, kao na primjer škrape, doci i terase. Pogodna su za vinogradarstvo, voćarstvo te povrćarstvo. Takva vrsta tla se sve više pribrajaju šumama jer zarastaju, zapuštena su te ih se ne obrađuje obzirom na depopulaciju stanovništva. Također, obzirom na zaštitu tla od erozije, 40% površine šuma je stavljeno pod zaštitu, a ostatak šumskih površina se koristi za obradu drvne mase. Pejzažni resursi odnose se na floru i faunu, a obzirom da se Crikvenica nalazi u Kvarnerskom području, spada u dio koji je floristički najbogatiji dio Hrvatske. Flora Crikvenice sastoji se od 1865 biljnih svojti, a čak 57 njih su rijetke i ugrožene vrste flore od kojih je posebno ugrožena vrsta orhideja. Najzastupljeniji su crni bor, bijeli bor, hrast medunac i grab te rijetka šmrika. Faunu možemo podijeliti na dlakavu i pernatu divljač. Od dlakave divljači najčešći su lisica, srca, jazavac, kuna, zec, tvor i vjeverica. Od pernate divljači tu su šojka, tetrijeb, lještavka, fazan, vrana, gavran i dr.

Slika 3 Gradsko kupalište Crikvenica

Izvor: Croatia.hr, <https://croatia.hr/hr-HR/dozivljaji/plaze/> (02.05.2021.)

4.3.3. Antropogeni turistički resursi

Antropogeni turistički resursi su sve one pojave, objekti ili događaji koje je stvorio čovjek kako bi zadovoljio kulturne potrebe. Dijelimo ih na kulturno povijesne, etnosocijalne, umjetničke i ambijentalne.

Antropogeni resursi podijeljeni su po naseljima Grada Crikvenice.

Naselje Jadranovo

Najpoznatiji antropogeni turistički resursi Grada Crikvenice su crkva Sv. Jakova apostola (sakralna baština) te arheološka zona poluotoka Havišće (lokalitet Lokvišće). Crkva Sv. Jakova apostola izgrađena je od kamena. Građena je u romaničkom stilu, a položena je u smjeru istok-zapad. Glavni oltar crkve smješten je na istoku, a pročelje okrenuto prema zapadu. Ova crkva datira još s početka 19. stoljeća. Iz dostupnih dokumenata i samog izgleda crkve, može se pretpostaviti da je građena u više etapa. Prvo je izgrađena kapelica Sv. Jakova Pustinjaka, a 1812. godine dozidana je lađa same crkve. Osim crkve koja je jedan od važnijih antropogenih resursa za Jadranovo koji posjećuju turisti kojima je primarni cilj dolaska kulturni i vjerski turizam, Jadranovo se može pohvaliti i arheološkim lokalitetom. Lokvišće potječe još iz doba

Rimljana te slovi za najstariji spomenik kulture na tom području. Osim spomenika kulture, uvala Lokvišće posjeduje i prirodno ljekovito blato balneološke kvalitete koje se koristi za ublažavanje reumatskih tegoba.

Naselje Selce

Naselje Selce čak je četiri puta proglašeno najuređenijim turističkim mjestom na Kvarneru te je bogato kulturnom baštinom. Poznato je po ostacima kamenog opasača (luke Liburnijske gradine), crkvi Sv. Katarine koja spada u sakralnu baštinu te posjeduje i zaštićeno kulturno dobro- kuću Lončarić Joze. U prapovijesti tu je bila luka Liburnijske gradine na brijegu Sv. Juraj uz cestu što vodi u Bribir, gdje su vidljivi ostaci impozantnog kamenog opasača na strateški izabranom mjestu. Rimljani se služe prednostima luke, te na obali uz vrelo grade postaju za izmjenu konja i preuzimanje tereta s brodova. Povijesna jezgra Selca sačuvala se do danas unatoč naletu turističke izgradnje.¹¹ Najpoznatija crkva u Selcu je župna crkva Sv. Katarine u kojoj se čuva i barokni relikvijar s moćima svete. Sama crkva izgrađena je 1888. godine, a glavni oltar je sagradio riječki majstor Pietro Rizzi. Autor slike Sv. Katarine koja se nalazi iznad svetohraništa naslikao je talijanski slikar Giovanni Fumi. Kuća Lončarić Joze nepokretno je i zaštićeno kulturno dobro koje je klasificirano kao profana graditeljska baština, a sastoji se od stambene kuće i ruševine, ograđene kamenim zidom. Kuća je čisti primjer organizacije prostora Vinodola iz 9. stoljeća i rijedak nalaz za mjesto Selce.

Naselje Dramalj

Samo naselje bogato je turističko mjesto s mnoštvo privatnih vila, novosagrađenih zgrada i apartmana, odmaralištima i hotelima. Osim što ga opisuju kao vrlo urbanističko mjesto, Dramalj obiluje i velikim brojem kulturnih dobara. Neki od najvažnijih i najposjećenijih antropogenih resursa su nalazište amfora oko Kačjaka u kojem se nalaze nalazi iz kasnog eneolitika ili ranog brončanog doba, mlin za masline Toš kao spomenik maslinarstvu i poljoprivredni te spada u zaštićeno kulturno dobro i crkva Sv. Jelene (sakralno dobro). Crkva Sv. Jelene zapravo je sagrađena na mjestu gdje se nekad nalazila stara dramaljska kapelica. Sama crkva je proširena u 18. stoljeću. 1796. godine poznati je riječki umjetnik Giuseppe

¹¹ Prostorni plan uređenja Grada Crikvenice, <https://zavod.pgz.hr/docs/zzpuHR/docsplanovigrad/6/PPUG-Crikvenica.pdf> (02.05.2021.)

Capovilla za nju izradio mramorni oltar te je u 19. stoljeću u potpunosti uređena i unutrašnjost crkve.

Naselje Crikvenica

Za cijeli prostor Crikveničke rivijere, možemo reći da samo mjesto Crikvenica zasigurno je najbogatije antropogenim turističkim resursima, ali upravo iz ovog razloga i najprivlačnija destinacija turista. Najpoznatiji resursi u Crikvenici su zasigurno crkva Sv. Marije i crkva Sv. Antuna Padovanskog te obje crkve pripadaju sakralnim dobrima. Osim crkvi, značajni su i spomenici „Ribar“ izgrađen u spomen djelatnosti ribarstva te „Vječni plamen“ kao spomenik gradu heroju Vukovaru. Crikvenica posjeduje i dvije privatne galerije, muzej, javnu galeriju te knjižnicu. Također, cijela jezgra naselja je spomenik kulture. Osim nepokretne baštine, bogata je i pokretnom baštinom: Pokaznica iz crkve Sv. Jelene, Arheološka zbirka, orgulje u crkvi Majke Božje te slika „Bogorodica s djetetom“ u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije. Mjesto Crikvenica u nasljeđu ima i dvije legende- legenda o patuljku Maliku i legendu o zakopanom blagu. Prema popisu manifestacija u Crikvenici je u 2020. godini održano sto trideset manifestacija čime su privukli velik broj turista. Manifestacija po kojoj je mjesto najpoznatije je ribarski tjedan. Ribarski tjedan traje punih sedam dana u sklopu kojeg su organizirane brojne aktivnosti na kopnu i moru te posebna gastronomska ponuda u crikveničkim restoranima. Tradicija održavanja manifestacije traje više od 50 godina. Također, Crikvenica se može pohvaliti i najstarijim plivačkim maratonom u Hrvatskoj koji se održava više od 100 godina. Tradicionalno se održava na blagdan Velike Gospe, zaštitnice grada, na gradskom plivalištu od Šila prema Crikvenici, dužine 3500 metara. Na maratону svake godine sudjeluju najbolji plivači daljinskog plivanja iz Hrvatske, ali i cijelog inozemstva.

4.4 Analiza smještajnih kapaciteta

Povećanje broja ležajeva u naseljima izrazito će pomoći u poboljšanju turističkih dolazaka i noćenja. Tako prostorni plan Grada Crikvenice (PPUG) predviđa ukupno 11.620 ležajeva izvan naselja. Najveći udio predviđa se u hotelskim zonama sa 68% ležajeva te u Kamp zonama s 32% ležajeva. Najveća hotelska ponuda nalazi se u Jadranovu, Dramlju i Crikvenici dok je kamp ponuda pretežito locirana u dvije veće zone u Selcu (Uvala Slana i Jasenova).

Tablica 3 Podaci prema vrsti smještaja u 2020. godini

VRSTE OBJEKTA	BROJ SMJEŠTAJNIH JEDINICA	BROJ LEŽAJEVA	BROJ POMOĆNIH LEŽAJEVA	BROJ OBJEKATA	BROJ OBVEZNIKA
Hoteli	1.961	3.979	0	28	19
Kampovi	530	1.590	0	2	1
Objekti u domaćinstvu	3.888	14.749	1.101	2.481	2.382
Ostali ugostiteljski objekti	1.164	3.565	81	139	110
Nekomercijalni smještaj	4.995	16.250	105	3.865	3.824
Ukupno	12.538	40.133	1.287	6.515	6.336

Izvor: Analiza turističke sezone 2020. godine, <https://www.rivieracrikvenica.com/> (10.06.2021.)

Objekti u Rivijeri Crikvenici koji pružaju uslugu smještaja su hoteli, kampovi, objekti u domaćinstvu, ostali ugostiteljski objekti za smještaj te nekomercijalni smještaj. Iz sustava e-Visitor proizlazi podatak da Rivijera Crikvenica raspolaže s 23.883 komercijalnih ležajeva od čega su najzastupljeniji objekti u domaćinstvu odnosno privatni smještaj s 14.749 ležajeva i 3.888 smještajnih jedinica. Nakon njih slijede hoteli s 15,16% ležajeva i ostali ugostiteljski objekti s 3.565 ležajeva i 1.164 smještajnih jedinica. Najmanji postotak pada na kampove sa samo 1.590 ležajeva i 530 smještajnih jedinica. Nekomercijalni smještaj raspolaže s 16.250 ležajeva.

HOTELI

Tablica 4 Hoteli po kategorizaciji

Hoteli 5*	Hoteli 4*	Hoteli 3*	Hoteli 2*	Nema kategorizacije
Hotel Amabilis	Hotel Esplanade	Hotel Ad Turre	Hotel International	Hotel Park
	Hotel Omorika	Hotel Kaštel	Hotel Zagreb	Hotel Villa Aurora
	Hotel Katarina	Hotel Zagreb	Hotel Riviera	
	Hotel Kvarner Palace	Hotel Mediteran		
	Hotel Vali	Hotel Vila Ružica		
	Hotel Crikvenica	Hotel Slaven		
	Hotel Marina	Hotel Selce		
	Hotel Villa Emilia			
	Hotel Abalone			

Izvor: Analiza turističke sezone 2020. godine, <https://www.rivieracrikvenica.com/> (10.06.2021.)

Jedini hotel koji je kategoriziran s 5 zvjezdica zove se Amabilis i raspolaže s 31 smještajnih jedinica. Veliko ulaganje u hotelski smještaj vidi se u 2016. godini kada je došlo do prekategorizacije hotela „Omorika“, hotela „Katarina“, hotela „Esplanade“ te hotela „Crikvenica“ na 4 zvjezdice.

Hotel Park ove godine nije radio, niti je imao ikakvo aktivno rješenje, dok su hoteli International i Zagreb bili zatvoreni odlukom Uprave Jadrana uslijed pandemije COVID- 19. Hotel Marina jedini je poslovao cijelu godinu, 2020. godine je zatvoren 21. rujna. Do kraja godine radio je isključivo Hotel Esplanade.

KAMPOVI

U Gradu Crikvenici djeluju kampovi Jadran d.d. i Uvala Slana i to u naselju Selce te jedno kampiralište Kačjak koji se nalazi u Dramlju

Tablica 5 Dolasci i noćenja- kampovi i kampirališta

Naziv	Broj smještajnih jedinica	Broj posjetitelja 2020.	Broj posjetitelja 2019.	Dolasci 2020.	Dolasci 2019.	Noćenja 2020.	Noćenja 2019.	Ukupan udio u % 2020.
Kamp Selce-Jadran d.d.	500	1500	1500	9.051	21.021	40.071	79.730	90,48
Kamp Selce-Uvala Slana	0	0	567	0	5.589	0	34.349	0
Kampiralište Kajačak	30	90	90	1.008	1.558	4.218	5.365	9,52
Ukupno	719	1590	2.157	10.059	28.168	44.289	119.444	100

Izvor: Analiza turističke sezone 2020. godine, <https://www.rivieracrikvenica.com/> (10.06.2021.)

U Gradu Crikvenici su u 2020. godini poslovanje obavljala 2 kampa- jedan u Selcu te jedno kampiralište u Dramlju. Kampovi su ostvarili ukupno 10.059 dolazaka te 44.289 noćenja. 2020. godine zatvoren je kamp Selce- Uvala Slana obzirom da je najmoprimac otkazao poslovanje, čime je utjecao na loše rezultate u vrsti kampova. Problem lošijih rezultata u odnosu na 2019. godinu dogodio se kao posljedica pandemije COVID-19 te je zabilježen pad od 64,29 % u dolascima te 63,23% u noćenjima. Prosječna popunjenost kampova iznosila je 28 dana što je također izuzetno loš rezultat u odnosu na prethodne godine. Prosječan broj dana boravka ostao je na istoj razini kao i prethodne godine- 4 dana.

DRUGE VRSTE SKUPINE KAMPOVI

U kategoriju „Druge vrste- skupina kampovi“ s padaju bivša odmarališta koja su se morala prekategoriirati; objekti u vlasništvu obrta i poduzeća kategorizirani kao apartman, studio apartman, sobe za iznajmljivanje (Sobe i restoran „Dramalj“, paviljon „Slaven“, Sobe za iznajmljivanje „Kačjak itd.); mali obrti i poduzeća; hosteli i prenoćišta; odmaralište za djecu („Trešnjevka“); „Thalassotherapia Crikvenica“ i mnogi drugi. Ova vrsta smještaja s 3.565 ležajeva zauzela je 14,93% u ukupnom broju kapaciteta. Prosječna popunjenost u 2020. godini iznosila je 30 dana, dok je boravak gostiju trajao prosječnih 6 dana. Također, zabilježen je pad u broju ležajeva te su u ukupnom broju noćenja objekti sudjelovali sa udjelom od 10,91 %.

POTICANJE INVESTICIJA U TURIZMU

Grad Crikvenica je uvelike angažiran na poticanje investicija u turizmu u svim naseljima kako bi zadržala položaj na tržištu i to najviše u izgradnji ili renovaciji hotela iz razloga što još uvijek nedostaje veći udio kvalitetnog hotelskog smještaja. Jedan od najznačajnijih investicija je renovacija zapuštenog hotela te je tako u studenom 2020. godine otvoren Hotel Miramare u naselju Crikvenica. Hotel raspolaže s 129 soba i 7 apartmana, parkirnim dijelom s 100 parkirnih mjesta od čega je dio u podzemnoj garaži, kongresnom dvoranom s 300 sjedećih mjesta, wellnessom i spa s pogledom na more. Hotel Miramare je kategoriziran s 5 zvjezdica. Drugi hotel koji se nalazi u naselju Crikvenica je Hotel Kvarner Palace čiji je prijašnji naziv bio Hotel Therapia. Od 2004. godine se nalazi u registru nepokretnih kulturnih dobara RH. Kupio ga je bivši nogometni reprezentativac Igor Štimac te potpuno obnovio 2006. godine nakon čega ga je 2014. godine kupila austrijska grupacija i djelomično obnovila. U centru Crikvenice 15. listopada 2020. godine počeli su radovi na budućem boutique hotelu koji će moći smjestiti 82 osobe i bit će kategoriziran s 4 zvjezdice jer bi imao kapacitet 39 soba i jedan apartman. Osim toga trebao bi biti i restoran s 96 sjedećih mjesta u zatvorenom te 40 mjesta na terasi. Imat će i wellness s masažom, saunom i relax zonom i bazenom te jacuzzijem. Hotel će biti i pogodan za održavanje kongresa i seminara. Što se tiče naselja Dramalj, u 2019. godini počela je renovacija hotela Ad Turres. Renovirano je područje paviljona Ad Turres i rekategoriirano sa soba za iznajmljivanje – Druge vrste u kategoriji Hoteli – Turističko naselje. Naselje Jadranovo raspolaže s velikim brojem kuća za odmor odnosno vikendica te je bogatije za stotinjak novih nautičkih vezova. Rekonstruirali su i dogradili dio luke Perčin. Naselje Selce može pohvaliti kamping ponudom koja je pretežito locirana u 2 veće zone (Jadran d.d. i Uvala Slana). U Selcu je uređen i wellness u Hotelu Katarina koji je time dobio kvalitetan sadržaj te se razvija zdravstveni turizam.

Slika 4 Kamp Selce

Izvor: Crikvenička rivijera, <https://www.rivieracrikvenica.com/smjestaj/> (11.06.2021.)

5. ANALIZA STANJA

Pod analizom stanja podrazumijevamo analizu turističkog prometa grada Crikvenice u 2020. godini u usporedbi s istim razdobljem prijašnje godine, analizu emitivnih turističkih tržišta, analizu dionika odnosno gospodarski, javni i civilni sektor, SWOT analizu te analizu okruženja.

5.1. Analiza turističkog prometa Grada Crikvenice

Tablica 6 Turistički promet po odredištima

MJESTO	Dolasci 2020.	Dolasci 2019.	Indeks dolasci 20./19.	Noćenja 2020.	Noćenja 2019.	Indeks noćenja 20./19.
Crikvenica	88.007	179.660	49,99	524.553	933.252	56,21
Dramalj	22.936	44.300	51,77	148.149	271.347	54,60
Jadranovo	8.403	14.467	58,08	63.034	101.313	62,22
Selce	47.590	115.480	41,21	244.149	524.697	46,53
Ukupno	166.936	353.907	47,17	979.885	1.830.609	53,52

Izvor: Analiza turističke sezone 2020. godine, <https://www.rivieracrikvenica.com/> (10.06.2021.)

Iz navedene tablice možemo vidjeti da je u 2020. godini najveći broj dolazaka, ali i noćenja ostvarila Crikvenica gdje je indeks dolaznosti 44,99, a indeks noćenja visokih 56,21. Odmah nakon Crikvenice, slijedi naselje Selce s 47.590 dolazaka i 244.149 ostvarenih noćenja. Treće mjesto zauzelo je naselje Dramalj koji je u 2020. godini ostvario 22.936 dolazaka i 148.149 noćenja. Najmanje dolazaka i noćenja ostvarilo je naselje Jadranovo koje je ujedno i najmanje naselje u Crikvenici s najmanje objekata za smještaj. Iz ukupnog broja noćenja na području Crikveničke Rivijere mjesto Crikvenica ostvaruje 53,53 %, Selce 24,92%, Dramalj 15,12%, a Jadranovo 6,43%. Iz navedene tablice jasno je vidljiv i ogroman pad u dolaznosti i noćenjima u odnosu na prethodnu 2019. godinu obzirom na pandemiju COVID- 19.

Tablica 7 Udio noćenja prema dobnim skupinama

Turist starost	Broj noćenja 2020.	Broj noćenja 2019.	Indeks 20./19.	Udio u %
0-5	71.281	112.526	63,35	7,27
6-11	94.574	180.281	52,46	9,65
12-17	93.118	176.234	52,84	9,50
18-24	77.844	125.198	62,18	7,94
25-34	142.075	228.992	62,04	14,50
35-44	193.660	321.833	60,17	19,76
45-54	154.507	284.563	54,30	15,77
55-64	95.088	223.971	42,46	9,70
65-120	56.948	177.011	32,17	5,81
ukupno	979.885	1.830.609	53,53	100,00

Izvor: Analiza turističke sezone 2020. godine, <https://www.rivieracrikvenica.com/> (10.06.2021.)

Osim navedene statistike, bitni su podaci dolazaka i noćenja prema spolu i dobnim skupinama s obzirom da se motivi putovanja i životni interesi uvelike razlikuju. Prema TZG Crikvenice najveći broj noćenja ostvarili su turisti životne dobi između 25-44 godina koji ne pripadaju rizičnim skupinama te nemaju strah od pandemije. Najmanji broj noćenja ostavili su turisti životne dobi između 65-120 godina, obzirom na navedenu situaciju.

Tablica 8 Turistički promet po mjesecima 01.01.2020. - 31.12.2020.

mjesec	Noćenja domaći 2020.	Noćenja domaći 2019.	Noćenja strani 2020.	Noćenja strani 2019.	Noćenja ukupno 2020.	Noćenja ukupno 2019.
Siječanj	2.202	2.165	2.109	2.002	4.311	4.167
Veljača	3.669	2.585	2.570	1.740	6.239	4.325
Ožujak	2.218	4.049	2.409	6.317	4.627	10.366
Travanj	1.269	7.134	808	28.816	2.077	35.950
Svibanj	2.598	15.615	2.501	44.633	5.099	60.248

Lipanj	16.921	50.742	58.043	215.816	74.964	266.558
Srpanj	64.578	76.503	306.826	497.121	371.407	573.624
Kolovoz	96.071	89.548	344.100	561.060	440.171	650.608
Rujan	16.063	23.586	44.362	146.207	60.425	169.793
Listopad	3.022	7.208	2.499	31.098	5.521	38.306
Studeni	2.463	4.704	901	4.730	3.364	9.434
Prosinac	1.108	2.360	572	4.870	1.680	7.230
ukupno	212.182	286.199	767703	1.544.410	969.335	1.830.609

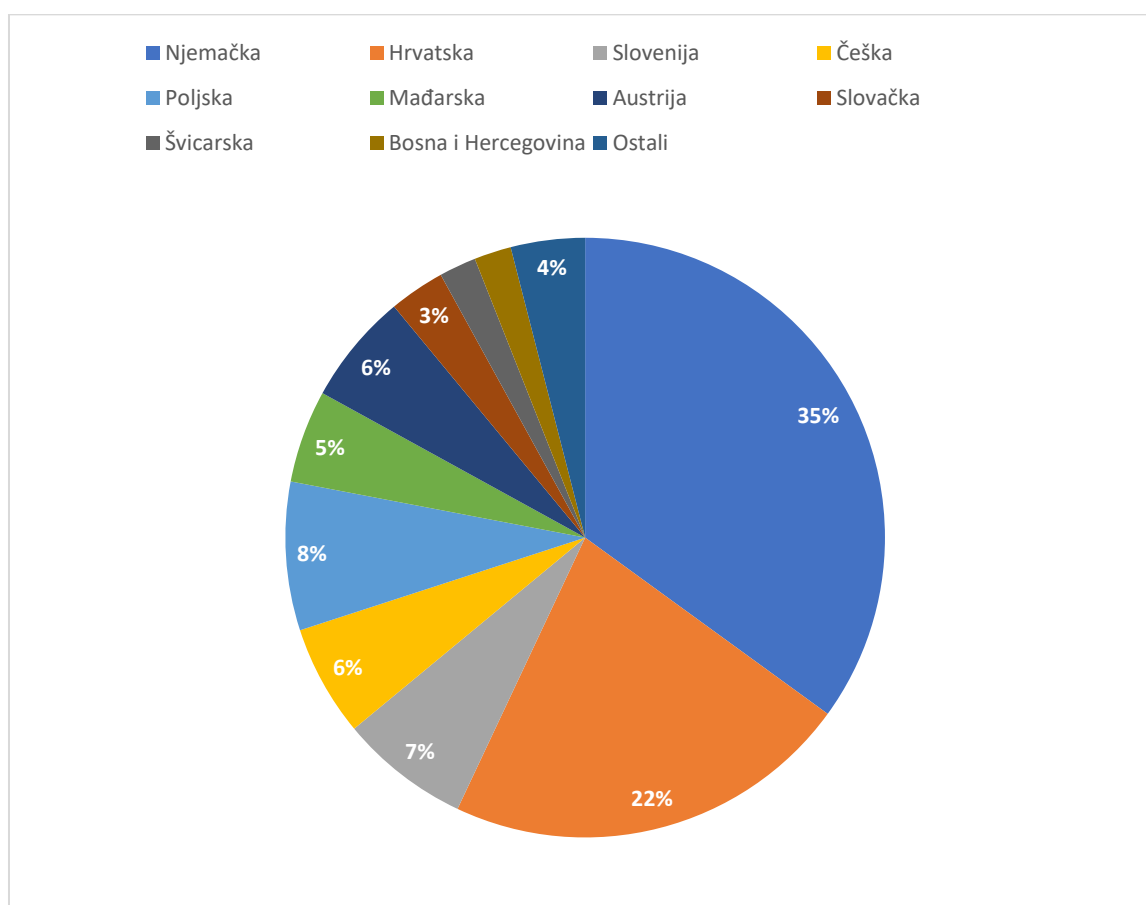
Izvor: Analiza turističke sezone 2020. godine, <https://www.rivieracrikvenica.com/> (10.06.2021.)

Iako je u 2020. godini nemoguće promatrati parametre senzualnosti i uspoređivati ih s ostalim destinacijama i prethodnim godinama kao što je to inače praksa u normalnim okolnostima, možemo vidjeti kako je najveći broj noćenja domaćih turista ostvaren u kolovozu s ukupnim brojem od 96.071 noćenja. Što se tiče stranih turista, kolovoz je također imao najveći broj noćenja. Najmanje noćenja kako za domaće, tako i za strane turiste ostvaren je u prosincu.

5.2. Analiza emitivnih turističkih tržišta Grada Crikvenice

U 2020. godini ostvareno je sveukupno 7.761.717 dolazaka i 54.394.810 noćenja turista u Republici Hrvatskoj što predstavlja smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za visokih 62,51%. Rivijera Crikvenica ostvarila je ukupno 178.720 dolazaka i 1.289.817 noćenja što predstavlja pad od 51,43% u dolascima i 46,47% u noćenjima, uspoređujući prethodnu godinu. Tako je u 2020. godini najznačajniji turistički promet ostvaren s tradicionalnih tržišta, a tu su: Njemačka s najvećim udjelom od 35%, zatim Hrvatska s udjelom od 22%, Slovenija sa 7%, Češka sa 6%, Poljska 8%, Mađarska 5%, Austrija 4%, Slovačka 3%, te Švicarska i Bosna i Hercegovina s udjelima od 2%.

Grafikon 1 Udio noćenja TOP 10 zemalja

Izvor: Analiza turističke sezone 2020. godine, <https://www.rivieracrikvenica.com/> (10.06.2021.)

5.3. Analiza dionika

S ciljem da se utvrdi potencijal koji grad Crikvenica posjeduje, a koji je sam po sebi uvjetovan odabranim scenarijem dugoročnog održivog razvoja turizma, analizirani su potencijali destinacije, resursi s kojima raspolaže te stavovi različitih dionika o pozitivnim i negativnim ekonomskim, socio- kulturološkim i ekološkim utjecajima turizma. Kao središte samog destinacijskog upravljanja postavlja se koordinacija, odnosno vertikalno i horizontalno povezivanje svih dionika koji sudjeluju u turističkim aktivnostima. Radi se o stvaranju različitih, formalnih i neformalnih partnerstva javno- javnog, privatno- privatnog i javno- privatnog karaktera usmjerenih na kreiranje željenog turističkog proizvoda te na održivi razvoj destinacije. Upravljanje samim turizmom konkretno Crikveničke rivijere odvija se na razini svake jedinice lokalne samouprave zasebno. Zajedničko upravljanje turizmom Rivijere kao cjeline predmet je

suradnje svih dionika. Najvažniji dionici koju su uključeni su javni sektor (gradovi i općine, sustav turističkih zajednica, ustanove, škole i institucije), civilni sektor (udruge i klubovi) te gospodarski sektor (trgovačka društva, obrti i obiteljska poljoprivredna gospodarstva). Strategija razvoja turizma Crikveničke rivijere 2019.- 2020., ostvarenjem partnerskih odnosa dionika, predstavlja polazni okvir za uspostavu organizacijskog modela integriranog upravljanja turističkim razvojem koji uključuju uspostavu:

- Koordinacijskog tijela za provođenje Strategije Razvoja turizma Crikveničko-vinodolske rivijere kao upravljačkog tijela koji je nadležan za pokretanje i koordinaciju rada na planiranim programima, koordinaciju provođenja aktivnosti razvoja turizma prema odjelima i službama lokalnih samouprava, to jest predlaganje aktivnosti prema privatnom sektoru.
- Projektni timovi kao stručna tijela uspostavljena za rad na pojedinim programima i aktivnostima potrebnim za rast i razvoj turizma. Kao takvi uključuju predstavnike svih lokalnih samouprava, turističkih zajednica, predstavnike javnih i privatnih sektora i vanjske eksperte.

5.3.1 Gospodarski sektor

Na području grada Crikvenice registrirano je ukupno 720 poduzeća od kojih je 47% u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića, 28% u djelatnostima građevinarstva, prijevoza i skladištenja, 20% u djelatnostima trgovine na malo i veliko te 5% u djelatnostima industrije. Crikvenica spada u iznadprosječno visoko razvijene gradove u Republici Hrvatskoj. Najveći udio prihoda ostvaruje se u djelatnosti pružanja usluga smještaja, hrane i pića, gdje je gospodarski subjekt najvećeg prihoda Hotel Jadran d.d. kao dioničko društvo. Nakon toga slijede administrativne i pomoćne djelatnosti, građevinarstvo, trgovina te djelatnosti vodnog gospodarstva i gospodarenjem otpadom. Prethodno navedeni podatci ne uključuju tvrtke koje imaju registrirana sjedišta izvan područja grada Crikvenice, kao ni obrte i kućanstva. Prema informacijama udruženja obrtnika Grada Crikvenice, trenutno je registrirano 620 obrta te se broj iz dana u dan mijenja, a domaćinstva pružaju usluge smještaja u 2.562 objekta, odnosno u 5.149 smještajnih jedinica. Analizirani pokazatelji upućuju na činjenicu kako gospodarstvo Grada Crikvenice uvelike ovisi o turizmu s obzirom na činjenicu da je velik broj poduzetnika uključeno konkretno u pružanje usluga smještaja te posluživanje hrane i pića te u djelatnostima koje su povezane s pružanjem usluga posjetiteljima. Također,

velik broj lokalnog stanovništva uključeno je u turističke aktivnosti kroz iznajmljivanje soba, apartmana ili kuća za odmor što je pojedinim kućanstvima primarni prihod. Kako bi ekonomski učinci turizma bili značajniji i imali veće učinke na lokalno gospodarstvo važno je angažirati i poticati lokalnu proizvodnju, stoga je neophodna revitalizacija obrtništva i razvoj djelatnosti temeljenih na proizvodima primarnog sektora.

Na razini cijele Crikveničke rivijere djeluju četiri potporne institucije za poduzetnike:

- PC Vinodol- osnovna djelatnost institucije je savjetovanje vezano uz poslovanje poduzetnika te upravljanjem
- Poduzetnički centar „Vinodol“- osnovna djelatnost institucije je savjetovanje vezano uz poslovanje te upravljanje iz svih djelokruga poslovanja
- LAG Vinodol- organizacija kojoj je cilj unaprjeđenje kvalitete života u ruralnom području čiji članovi dolaze iz triju različitih sektora: javni, privatni i civilni
- LAGUR Tunera- djeluje kao partnerstvo između javnog, civilnog i gospodarskog sektora u ribarstvu, preradi ribe i akvakulturi te su osnovani s ciljem razvoja ribarstva na lokalnom području
- Udruženje obrtnika Grada Crikvenice- osnovna zadaća udruženja je zastupati i promicati interese obrtnika te im pomagati u poslovanju

U okviru programa mjera za poticanje razvoja poduzetništva, uspostavlja se i niz mjera za poticanje ribarstva, poljoprivrede i poduzetništva. Time bi se obogatila prvenstveno ponuda lokalnih proizvoda, a čime bise povećali prihodi lokalnog stanovništva te potaknuli novi poduzetnički ciklusi

Program mjera poticanja razvoja poduzetništva na području Grada Crikvenice za 2020. godinu sastoji se od:

1. Razvoj poduzetničkih potpornih institucija

- Sufinanciranje rada Poduzetničkog centra „Vinodol“
- Sufinanciranje rada LAG-a „Vinodol“ i LAGUR-a „Tunera“

2. Jačanje konkurentnosti poduzetnika

- Sufinanciranje manifestacija i aktivnosti u turizmu te povećanje kvalitete turističke ponude

- Sufinanciranje izrade marketinških planova i/ ili istraživanja tržišta i marketinških aktivnosti i troškova implementacije grafičkog i industrijskog dizajna
- Poticanje udruživanja svih gospodarskih subjekata
- Sufinanciranje nabave i ugradnje strojeva, opreme te uređenje poslovnog prostora
- Sufinanciranje inicijalnih troškova pokretanja gospodarske aktivnosti poduzetnika početnika
- Poticanje IT sektora

3. Novi oblici poticanja obrazovanja i informiranja u poduzetništvu

- Programi razvoja poduzetničkih sposobnosti djece, mladih, učeničkih zadruga, startup inkubator, shared office i sl.
- Projekt: „Stipendiranje učenika i studenata u deficitarnim zanimanjima“
- Sufinanciranje troškova obrazovanja, stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika
- Projekt „WEB info- poduzetnik“
- Projekt „Izrada Vodiča za poduzetnike“
- Projekt „Izrada Vodiča za privatne iznajmljivače“
- Projekt „Izrada Vodiča za izvođače građevinskih radova“
- Suorganizacija tematskih konferencija, sajмова i sličnih manifestacija na temu promocije poduzetništva

4. Razvoj i poticanje ženskog poduzetništva i očuvanja deficitarnih zanimanja

- Program razvoja ženskog poduzetništva
- Program očuvanja deficitarnih zanimanja

5. Poticanje zapošljavanja mladih

- Zapošljavanje mladih na neodređeno vrijeme

5.3.2 Javni sektor

Upravni odjel za financiranje, turizam i gospodarstvo djeluje u sklopu gradske uprave grada Crikvenice te se u aktivnostima koje potiče bavi financiranjem, turizmom, gospodarstvom, ali i poduzetništvom. Također, održava se i redovita komunikacija s turističkom zajednicom grada Crikvenice te samim civilnim i gospodarskim sektorom.

Upravni odjel obavlja sljedeće poslove:

1. Proračunske djelatnosti

- Obavljanje poslova kojim se evidentiraju proračunski prihodi Grada Crikvenice
- Obavljanje poslova platnog prometa i blagajničkog poslovanja, vođenje evidencija o izvršenju proračuna, knjigovodstvene popise imovine koja je u vlasništvu grada kao i druge financijske i knjigovodstvene evidencije propisane posebnim propisima

2. Gospodarstvo i turizam

- Provode se gradski programi poticanja poduzetništva i gospodarstva, surađuje se i usklađuju razvojne djelatnosti Grada i pojedinih gospodarskih subjekata na području Grada

3. Projekti i EU fondovi

- Poslovi koji se obavljaju u svezi pripreme i izrade projekata i programa suradnje sa subjektima s područja Europske unije, poslovni koji su povezani s kandidiranjem projekata za financiranje od strane europskih i drugim fondova
- Pružanje potpore drugim tijelima Gradske uprave na poslovima povezanim s kandidiranjem projekata za financiranje od strane europskih i drugih fondova

4. Informacijski sustav

- Planiranje koncepta razvoja informacijskog sustava Grada
- Vođenje jedinstvene informacijske baze podataka potrebne za planiranje i korištenje svih tijela Gradske uprave

5. Pomoć

- Pružanje pomoći pri provedbi kapitalnih projekata koji su od značaja za Grad, a financirani su u potpunosti ili barem djelomično iz gradskog proračuna
- Priprema specijaliziranih izvještaja radi potrebe odlučivanja upravnih tijela
- Obavljanje upravnih poslova kojima bi se pripremile sjednice radnih tijela gradonačelnika i Gradskog vijeća

Turistička zajednica grada Crikvenice

Organizacijski, turistička zajednica obuhvaća turistički ured i četiri turističko- informativna centra, po jedan u svakom mjestu Rivijere Crikvenice (Crikvenica, Dramalj, Jadranovo, Selce). Osnovna vizija i misija poslovanja su konstantno ulaganje u kvalitetu i efektivno povezivanje postojećih sadržaja na Rivijeri, prije svega radi zadovoljstva i povećanja broja posjetitelja.

Također, ciljevi su osmišljavanje poslovanja novih zanimljivih sadržaja i aktivnosti te formiranje destinacijskih brendova i marketinških strategija kako bi se postigla prepoznatljivost Rivijere Crikvenice na tržištu.

Prihodi TZ Grada Crikvenice odnose se na:

- Prihodi od turističkih pristojbi
- Prihodi od turističke članarine
- Prihodi iz proračuna grada
- Prihodi od drugih aktivnosti
- Prijenos prihoda prethodne godine
- Ostali prihodi- prihodi od refundacija za projekt e- nautika, HZZ-a, zakupnine, kotizacije za Plitvički maraton i sl.
- Prihodi za prethodnu godinu naplaćeni u tekućoj godini
- Prihodi od udruženja aktivnosti CVR
- Prihodi od kratkoročnog zaduživanja

5.3.3 Civilni sektor

Civilno društvo dio je trodijelnog sustava kojeg čine država, ekonomija i civilno društvo. Civilni sektor predstavlja građane koji su se dobrovoljno udružili kako bi radi zagovaranja svojih zajedničkih interesa izazvali promjenu u lokalnoj zajednici i društvo te u svoje aktivnosti najčešće uključuju volontere.

Na području Grada Crikvenice tako je registrirano 34 sportskih klubova i klubova tehničke kulture te 149 udruga i društava čiji su članovi građani koji se aktivno i slobodno bez prisile uključuju u sfere društvenog djelovanja.

U 2021. godini Grad Crikvenica provodi javne natječaje za potrebe:

- Financiranje sportskih udruga i tehničkih kultura
- Financiranje udruga
- Financiranje javnih potreba u sportu
- Financiranje manifestacija
- Financiranje javnih potreba u kulturi

5.4. SWOT analiza

SWOT analiza koristi se kako bi se prikazale snage, slabosti, prilike i prijetnje prilikom strateškog planiranja. Cilj analize je ispitati unutarnje i vanjske čimbenike koji će pomoći u postizanju ciljeva ili prijetnje koje se pojavljuju prilikom postizanja istih.

SNAGE	SLABOSTI
- Infrastrukturna opremljenost	- Negativna demografska kretanja
- Geografski položaj	- Zapuštenost poljoprivrednih djelatnosti
- Klima, čistoća mora i zraka	- Širenje građevinskih zona
- Uređena središnja mjesta	- Nedovoljno kvalitetno upravljanje plažama
- Pozitivan stav lokalnog stanovništva prema turizmu	- Visoka apartmanizacija
- Kvalitetan prostor za rekreaciju i zabavu	- Nedovoljna uređenost kampova
- Djelovanje poduzetničkih centara	- Nema usmjerenosti rada na EU fondove
PRIJETNJE	PRILIKE
- Klimatske promjene	- Zdravstveni turizam
- Neprepoznatljivost zdravstvenog turizma	- Velik broj ugostiteljskih objekata i privatnih smještaja
- Nedostatak stručnih kadrova	- Planirani razvoj cestovne infrastrukture
- Velik broj zatvorenih hotela i ugostiteljskih objekata izvan sezone	- Planirani razvoj zračne luke Rijeka
- Brzo rastuća razina konkurencije	- Globalni rast turizma

U navedenoj tablici SWOT analize prikazani su najvažniji segmenti snaga, slabosti, prijetnja i prilika za razvoj na području Crikvenice. Najvažnije snage koja navedeno područje posjeduje su prije svega povoljan geografski položaj i blizina velikim emitivnim tržištima te povoljan geoprometni položaj i vrlo dobra prometna povezanost. Navedeni čimbenici, također su zaslužni za iznadprosječnu gospodarsku razvijenost i rast gospodarske aktivnosti, poduzetničku orijentaciju javnih i privatnih zdravstvenih institucija, raspoloživost lokalnih programa poticanja diversifikacije gospodarstva te pozitivan stav lokalnog stanovništva prema turizmu. Osim navedenih snaga vezanih za infrastrukturu, društvo i gospodarstvo,

Crikvenica posjeduje snage povoljne za upravljanje turizmom i njezinu razvijenost. Turistička tradicija i iskustvo, uključujući u zdravstvenom turizmu, izvrsne lokacije većih izgrađenih hotelskih i kamp zona, značajan udio hotelskog i obiteljskog smještaja kvalitativne razine 4*, kvalitetna ponuda ruralnog i agroturizma razine 4* i 5*, veliki broj ugostiteljskih objekata te veliki broj događanja tijekom godine i posebice u ljetnoj sezoni. Za upravljanje turizmom vrlo je bitno kvalitetno ustrojene i kadrovski dobro ekipirane turističke zajednice, vrlo dobra međusobna suradnja turističkih zajednica, uspostavljen Odbor za destinacijski menadžment te zainteresiranost velikih hotelskih tvrtki za pokretanje investicijskog ciklusa i za unapređenje destinacijskog menadžmenta.

Slabosti se odnose na negativna demografska kretanja gdje posebice mlado stanovništvo odlazi u veće gradove, visoka je orijentacija gospodarstva na turizam pa dolazi do zapuštenost proizvodnih djelatnosti što se naročito odnosi na poljoprivredu i ribarstvo za koje imaju dobro postavljene temelje. Zbog visoke orijentacije na turizam dolazi do problematike visoke apartmanizacije i udjela stanova za privremeno stanovanje u građevinskim područjima naselja te širenje građevinskih zona u naseljima za gradnju turističkih kapaciteta. Za turističku razvijenost područja najveće slabosti su nedostaci stručnih kadrova, zapošljavanje nestručnih sezonskih kadrova, odljev kvalitetnih obrazovanih ljudskih resursa, visoka opterećenost, nedostatak i nedovoljno kvalitetno upravljanje plažama te značajan udio hotela niske kategorije i bez kategorizacije gdje su neki hoteli i izvan funkcije.

Prijetnje su prikazane u vidu razvojnog okvira, obilježja turističkih tržišta te upravljanja turizmom i investicijskog potencijala. Klimatske promjene jedne su najvećih prijetnji za ovo područje te industrijska orijentacija riječkog prstena, uključujući sjeverni dio otoka Krka, i rizik od zagađenja okoliša. Rastuća je razina konkurencije između morskih odmorišnih destinacija zbog kojih dolazi do pritiska na destinacije uslijed rasta turizma. Značajan pokretač za rast konkurencije je sporost i nedovoljna multidisciplinarnost u prostornom planiranju, nerazvijen model i sustav destinacijskog menadžmenta u Hrvatskoj, nepoticajna investicijska klima u Hrvatskoj te nepoticajno institucionalno okruženje.

Prilike koje bi se trebale iskoristiti kako bi se smanjile navedene prijetnje u vidu razvojnog okvira su snažna orijentacija Hrvatske i posebno Kvarnera na zdravstveni turizam, daljnji razvoj cestovne infrastrukture (zaobilaznica Selce-Povile, nastavak A7) te razvoj Zračne luke Rijeka. Kako bi se smanjio brzi razvoj konkurencije potrebni su sustavi

upravljanja kvalitetom i certificiranje, dobra praksa u destinacijskom menadžmentu, raspoloživost kvalitetnih nacionalnih financijskih poticaja za turizam te raspoloživost financiranja iz EU fondova.

5.5. Analiza okruženja

Analizom okruženja ili okoline podrazumijevamo istraživanje najvažnijih karakteristika, kako vanjskog tako i unutarnjeg okruženja sa svrhom spoznaje identifikacijskih čimbenika koji će odrediti buduće kretanje istraživane destinacije i njenog daljnjeg razvoja u turističkoj ponudi i potražnji.

Usporedba Crikveničko-vinodolske rivijere s njezinim okruženjem, konkurentnim gradovima Krkom, Rabom, Porečom i Opatijom s kojima Crikveničko-vinodolska rivijera dijeli određene povijesno-razvojne sličnosti, vidljive iz rezultata (2017. godina):

Turistička potrošnja- ukupna prosječna dnevna potrošnja gosta najniža je na Crikveničko-vinodolskoj rivijeri (61 Euro). Zaostaje za prosjekom Kvarnera (77 Euro) i Hrvatske (79 Euro), a posebno je velika razlika u odnosu na susjednu Opatijsku rivijeru (105 Euro).

Bruto iskorištenost kapaciteta- destinacije Crikveničko-vinodolske rivijere i Rab ostvaruju ispodprosječnu iskorištenost ukupnih smještajnih kapaciteta, koja iznosi 15% u Vinodolskoj općini, 17% u Novom Vinodolskom, 19% u Rabu i 22% u Crikvenici, dok Krk (26%), Poreč (31%) i Opatija (35%) odskoču

Iskorištenost hotelskih kapaciteta je svuda viša, pri čemu Vinodolska općina (19%), Novi Vinodolski (23%), Rab (33%) i Crikvenica (36%) ponovno zaostaju za Porečom (45%), Krkom (47%) i Opatijom (48%). Razlike među destinacijama u korištenju obiteljskog smještaja bitno su manje, odnosno bruto iskorištenost je svuda niska i kreće se od 16% u Rabu i Vinodolskoj općini do 21% u Opatiji.

Senzualnost poslovanja- najviša koncentracija noćenja u 7. i 8. mjesecu dešava se na Crikveničko-vinodolskoj rivijeri, kao i u Krku i Rabu. Složenija struktura proizvoda umanjuje usmjerenost Poreča (51%) i Opatije (40%)

U nastavku su prikazana glavna obilježja konkurentnih destinacija:

OPATIJA

Atrakcije	Šetnica Volosko-Lovran (Lungomare) Gradsko šetalište s parkovima Vile i hoteli Austrougarska tradicija Tradicija u turizmu
Primarni proizvodi	Sunce i more (ljetni odmor, proljeće i jesen) Zdravstveni turizam Kulturni turizam Nautički turizam Poslovni turizam
Atributi diferencijacije	'Najromantičniji grad' 'Kraljica Jadrana' – elegancija, uređeno obalno šetalište, njegovani parkovi, romantične vile i hoteli visoka kategorija objekata austrougarska tradicija i tradicija u turizmu

U navedenoj tablici prikazani su najveći atributi grada Opatije koji ga čine posebnijim u odnosu na druge konkurentne gradove. Poznat je kao „najromantičniji grad“ sa izuzetno uređenim šetnicama duž kojih se protežu najljepše vile i hoteli visoke kategorizacije. Također, Opatija je poznata po austrougarskoj tradiciji u turizmu.

POREČ

Atrakcije	Eufrazijeva bazilika – UNESCO spomenik Svjetske kulturne baštine Povijesna jezgra Gastronomija Sadržaji za aktivan odmor: plaže, sportski sadržaji, zabava
Primarni proizvodi	Sunce i more Sport i rekreacija Nautički turizam Poslovni turizam

Atributi diferencijacije	Mozaik doživljaja: povijest, gastronomija, aktivnosti/outdoor, događanja, gostoljubivost
--------------------------	--

Grad Poreč najpoznatiji je prvenstveno po svojoj povijesti i Eufrazijevoj bazilici, najvrjednijem kulturnom spomeniku samog grada. Ostatke antičkih hramova i foruma moguće je pronaći po cijelom centru grada, odnosno starom gradu. Osim po povijesti, grad Poreč poznat je i po raznovrsnoj gastronomiji te raznim događanjima tijekom cijele godine što posebno privlači turiste.

KRK

Atrakcije	Gradske zidine Frankopanski kaštel Povijesna jezgra Katedrala Plaže Biciklističke staze
Primarni proizvodi	Sunce i more Kulturni turizam Sport i rekreacija Nautički turizam
Atributi diferencijacije	Grad povijesti i kulture – 3000 godina neprekidnog života u gradu, antička i srednjovjekovna baština, gastronomija, aktivni odmor

Najveći atribut grada Krka, također je izuzetno dugačka povijest te antička i srednjovjekovna baština. Krčka katedrala jedan je od najpoznatijih gradskih motiva. Osim kulturnih znamenitosti, Krk je poznat po svojoj gastronomiji kao i po aktivnom odmoru obzirom da je poznat po velikom broju šetnica, biciklističkih staza, maslinicima te izletima brodom koji postaju sve zanimljiviji turistima te je za istima iz godine u godinu sve veća potražnja.

RAB

Atrakcije	Srednjovjekovna jezgra
-----------	------------------------

	Zvonici Plaže Park Komrčar; šuma Kalifront i rezervat Dundovo Geopark Rabska Fjera
Primarni proizvodi	Sunce i more Sport i rekreacija Kulturni turizam Nautički turizam
Atributi diferencijacije	'Otok sreće' (Felix Arba) – šarm povijesne jezgre, povijesna i kulturna baština, gastronomija, ljepota prirode; mjesto sretnog života lokalnog stanovništva i ugodnog boravka turista

Grad Rab poznat je i kao „otok sreće“ te su mu to ime nadjenuli Rimljani obzirom da ih je grad oduševio prirodnim bogatstvima i visokim stupnjem razvijenosti te je za njih ubzo postao mjesto kulturnog života. Također, grad Rab može se pohvaliti velikim brojem nagrada u turizmu, od najljepše uređenog trga do Rabske torte koja je proglašena najoriginalnijim suvenirom.

6. ZAKLJUČAK

Crikvenička rivijera je poznato turističko mjesto sa raznim sadržajima i ponudama, te je bogata prirodnim i antropogenim resursima. Iako su joj podaci noćenja i dolazaka u 2020. malo lošiji nego u 2019. godini, Crikvenica je i dalje omiljena destinacija za strane i domaće turiste. Prepoznatljiva je kao mjesto ugodnog življenja s potencijalom za razvoj cjelogodišnjeg turizma. Upravo se u tome vidi ključ rješavanja problema u turizmu koji proizlaze iz sezonalnosti kako turističkog prometa tako i turističkog poslovanja. Grad Crikvenica treba težiti povećanju broja turista gdje je potrebno da povećanje turističkog prometa bude posljedica povećanja kvalitete usluga i sadržaja. Kada bi se grad Crikvenica značajnije usmjerio na cjelogodišnje poslovanje dodatno bi se potaknuo razvoj malog poduzetništva i otvorio prostor za značajan rast turističkog prometa na godišnjoj razini. Jedna od slabijih vrsta objekta kojima raspolaže su kampovi. Crikvenica bi se po tom pitanju morala što više angažirati da ne bi izgubila konkurentnost na sve snažnijem tržištu. Svojim prirodnim i antropogenim turističkim resursima rivijera Crikvenica privlači velik broj turista i smatra se turistički razvijenom destinacijom. Jedan od osnovnih turističkih resursa crikveničke rivijere su plaže. Kao neke od najvećih snaga Crikvenička rivijera posjeduje bogatu infrastrukturnu opremljenost, odličan geografski položaj te klimu, čistoću mora i zraka. Najveće slabosti izražene su u zapuštenosti poljoprivrednih djelatnosti, brzom širenju građevinskih zona te nedovoljno kvalitetno upravljanje plažama. Crikvenica kao turistička destinacija u sadašnjem razvoju turizma podređena je masovnom turizmu, no njeno strateško pozicioniranje kao buduće turističke destinacije Primorja i Kvarnera okreće se razvoju specifičnih oblika turizma. U radu je analizirana strateška dokumentacija koja ima visoko postavljene ciljeve za razvoj turizma, a Crikvenička Rivijera posjeduje više nego povoljne predispozicije za istu.

POPIS LITERATURE

Popis knjiga:

1. Čavlek, N. (2011): Turizam: ekonomske osnove i organizacijski sustav, Školska knjiga, Zagreb
2. Budimski, V. (2014) Definiranje i vrednovanje varijabli za mjerenje održivog razvoja turizma. Doktorski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb
3. Črnjar M., Črnjar K. (2009.) Menadžment održivog razvoja Ekonomija- ekologija- zaštita okoliša, naklada Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji Sveučilišta u Rijeci Glosa, Rijeka
4. Cicvarić, A.(1990.) Ekonomika turizma. Samobor, Zagreb poduzeće za grafičku djelatnost, Zagreb
5. Galičić V., Laškarin M. (2016.) Principi i praksa turizma i hotelijerstva
6. Magaš D., Vodeb K., Zadel Z. (2018.) Menadžment turističke organizacije i destinacije
7. Cicvarić, A. (1990.) Ekonomika turizma. Zagreb poduzeće za grafičku djelatnost, Zagreb
8. Budimski, V. (2014.) Definiranje i vrednovanje varijabli za mjerenje održivog razvoja turizma. Doktorski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb

Popis internetskih stranica:

Stranica TZ Novi Vinodolski: <https://www.tz-novivinodolski.hr> (10.05.2021.)

Riviera Crikvenica: <http://www.rivieracrikvenica.com> (10.05.2021.)

Službena stranica Grada Crikvenice: <https://www.crikvenica.hr> (11.05.2021.)

PPUG Crikvenica: <https://www.crikvenica.hr> (01.06.2021.)

Izvješće o radu TZG Crikvenice: http://izvjesce_o_radu_tzg_crikvenice.pdf (01.06.2021.)

POPIS ILUSTRACIJA

Popis slika:

<u>Slika 1 Održivi razvoj turizma</u>	3
<u>Slika 2 Crikvenica</u>	18
<u>Slika 3 Gradsko kupalište Crikvenica</u>	23
<u>Slika 4 Kamp Selce</u>	30

Popis tablica:

<u>Tablica 1 Broj poduzetnika po djelatnostima</u>	20
<u>Tablica 2 Broj zaposlenih po granama gospodarstva</u>	20
<u>Tablica 3 Podaci prema vrsti smještaja u 2020. godini</u>	26
<u>Tablica 4 Hoteli po kategorizaciji</u>	27
<u>Tablica 5 Dolasci i noćenja- kampovi i kampirališta</u>	28
<u>Tablica 6 Turistički promet po odredištima</u>	31
<u>Tablica 7 Udio noćenja prema dobnim skupinama</u>	32
<u>Tablica 8 Turistički promet po mjesecima 01.01.2020.- 31.12.2020.</u>	32

Popis grafikona:

<u>Grafikon 1 Udio noćenja TOP 10 zemalja</u>	34
---	----